

Novi list izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/II; telefon št. 3908. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1 L., osmrtnice, poroke, poslanja, oglasi denarnih závodov itd. po 150 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

STEV. 30.

V GORICI, ČETRTEK 17. OKTOBRA 1929.

LETO I.

Tedenski koledarček.

18. oktobra, petek: Luka, evanĝel; Just, mučenec; Julijan, puščavnik. — 19., sobota: Peter Alkant., spoznavavec; Etbin. — 20., nedelja: 22. pobinkoštna. Posv. cerkva. Janez Kančij, spoznavavec. — 21., ponedeljek: Ursula in tov., mučenice. — 22., torek: Kordula, devica, mučenica; Marija Saloma. — 23., sreda: Klotilda, devica, mučenica; Severin, škof. — 24., četrtek: Rafael, arhangel; Kristina.

V petek, dne 18. oktobra je ščip; sneg in dež.

Novice.

Papež in kralj.

V rimskih krogih vzbujajo vedno bolj pogosti obiski italijanskega poslanika v Vatikanu pozornost. Govorijo se, da bo kralj v najkrajšem času šel v Vatikan na obisk. Zdaj že izdelujejo pravila za sprejemne obrede.

1000 šol.

Ob obletnici fašizma, ki bo 28. oktobra, bodo po vsej državi slavnosti. V razna mesta bodo poslani govorniki, ki bodo podčrtavali, kaj je fašistovska vladavina naredila v svojem 7. letu. Med tem je zlasti dosti javnih del širom države in pa 1000 na novo otvorenih šol. Toliko jih še niso nobeno leto na novo otvorili.

Prvi sneg.

V noči od 8. t. m. smo imeli po vsej naši deželi močan naliv. Ponekod je padala tudi toča, ki pa ni napravila posebnih škod. Tolminski hribi in tudi Trnovsko pogorje s Čavnom je dobilo prvo sneženo odejo, ki je pa pod močjo prijetnega jesenskega solnca kmalu izginila.

Ministrski svet.

Je sklican k seji na dan 6. nov. Zbornica bo začela s svojim delom dne 28. prihodnjega meseca.

Vsi kvestorji države.

Bodo sprejeti v posebni avdijenci od načelnika vlade dne 18. t. m. Poročali mu bodo o položaju v kraljevini.

Novi kazenski zakonik.

Justični minister Rocco je te dni predložil načelniku vlade končno urejeno besedilo novega kazenskega zakonika. Novi kazenski zakonik z novim kazenskim postopkom bo stopil v veljavo najbrže z 28. oktobrom leta 1930.

Pomenljivi darovi.

Angleški ministrski predsednik Mac Donald je obhajal pretekli teden 63. rojstni dan. Hčerka Izabela mu je pri zajtrku izročila tri darilca: lesenega škotskega konjčiča z napisom: »Tudi ti si Škot.« Mac Donald je namreč Škot in delaven kot škotski konjčiči. Drugo darilce je majhna punčka z na-

pisom: »Spominjamo se dolgov in kredita.« Tretje pa škafček vode s štirimi ladjicami notri in z napisom: »Enako močni na morju.« S temi darovi je ljubezniva hčerka Izabela namigavala na očetov politični obisk pri predsedniku Hooverju.

Zaspita v smrt.

Prav čudne smrti sta pred dnevi umrla dva mehanika v Ljubljani. Čistila sta v mestni garaži avtomobile. Ker je bilo mrzlo, sta zvečer zlezla v zaprt avto in zagnala motor, da bi se ogrela. Na blazinah sta sladko zaspala. Zjutraj je vratar našel oba mrtva. Zastrupila sta se v zaprtem avtu s plini, ki so uhajali iz motorja.

Ob papeževi zlati maši.

Ker obhaja sv. oče 50. letnico mašništva, prihajajo v Vatikansko mesto romarji iz vseh dežel sveta, da se poklonijo vrhovnemu poglavarju Cerkve. V soboto zvečer je papež sprejel v slovesni avdijenci 1400 romarjev iz Španije, ki so mu podarili zlat kelih in knjigo s podpisani 250.000 španskih družin. Na isti dan je sv. oče sprejel tudi irske škofe in romarje.

Vse likvidira.

Tržaška manufakturna tvrdka Weiss je sprožila splošno likvidacijo, kmalu za njo je napovedal Ohler »začasno splošno likvidacijo, ker se ne boji konkurence,« končno sta še Winkler & Oblašček opozorila svoje »zveste odjemalce na izredno nizke cene.« Če stopi v Rimsko ulico, vidiš, da najmanj deset trgovin splošno likvidira. Likvidacija ti traja po mesec dni, dokler je ne izpodrine nova likvidacija. Tako živijo tržaški trgovci od večnih likvidacij, njihove zaloge so neizčrpne; veliko prej se izčrpajo mošnjički tržaških uradnikov, delavcev in kraških mlekaric.

Povratek.

Expedicija milanskega inženirja Albertinija, ki je imela nalogo poiskati ponesrečene Nobilevega zrakoplova »Italia«, se je v ponedeljek vrnila domov.

Skrivnosten vlom.

V bolgarsko zunanje ministrstvo so pred par dnevi udrili neznañi tatovi. Odnesli so pariz glavnega tajništva le majhno svoto denarja in eno — rokavico.

Manj ministrov.

V Jugoslaviji nameravajo od 12 ministrstev ukiniti še 4, in sicer ministrstvo za socialno politiko, za trgovino, za poljedelstvo in za šume in rudnike.

Predsednik katoliške akcije.

Predsednik italijanske katoliške akcije je bil doslej milanski odvėtnik komendantor Colombo. Ta pa je prejšnjo soboto odstopil iz več vzrokov. Na njegovo mesto je sv. oče pozval komendantorja Ciriaccija, ki je ravnatelj vatikanske tiskarne.

Slabe prorokbe.

Dunajski vrėmenoslovec dr. Myrbaeh prorokuje, da bo letošnja zima se bolj mrzla od lanske. Baje bodo mrzle zime trajale do 1. 1966.

Takih vrėmenskih prorokovanj so se v Avstriji tako prestrašili, da so se že zdaj začeli kar na debelo zalagati s premoĝem in drvinami za zimo.

Ptički brez gnezda...

V Rusiji je na stotisoče otrok brez staršev in doma. Ti ptički brez gnezda se valijo v celih trumah od mesta do mesta. Zdaj se v ale-njih trumeh v kavkaška mesta. Mladi dečki, večina izpod 16 let, napadajo tudi potnike po vlakih. Oblastva so proti tem brezdomcem brez moči. Le zato se trudijo, da bi njih tok napeljala v druga mesta.

Babilon.

Na mestnem županstvu v Varšavi so ugotovili, da žive v poljski prestolnici razen Poljakov pripadniki 32 narodov. Najbolj so zastopani Nemci, Francozi in Avstrijci. Turki, Brazilci in Španci imajo le po štiri svojih ljudi.

Regulacija Vipave.

Pripravlja se načrt za regulacijo reke Vipave od izvira do izliva. Delo bo stalo nad 3 milijone in pol lir. Država bo prispevala 50%, dežela 10%, občine 10%, prizadeti posestniki pa 30 odstotkov. Dr. Tonizzo, ravnatelj Kmetijskega urada v Gorici, pripravlja ustanovitev zadruge prizadetih posestnikov.

Zločinska tolpa Pollastri.

Tako imenovana po svojem poglavarju glasovitem roparju Pollastri, stoji te dni pred milansko poroto. Tolpa, ki je radi svoje krvočnosti bila dolgo čas s strani Gornje Italije, šteje 11 zločincev. Na vesti ima celo vrsto zločinov. Zlasti hudobrenjenih je petorica oziroma Pollastrovih tovarišev, ki so pri svojih zločinih zlasti brezobzirno ubijali orožnike, ki so jih zasledovali. Pollastri je pred leti po nekem takim krvavem spopadu s karabinerji zbežal na Francosko, kjer se je dolgo skrival. Konečno so ga izsledili in poslali domov, kjer sedi sedaj pred porotniki. Oblastvo je v svrhu varnosti in da bi nevarni hudodelci ne skušali zbežati ter pri tem zopet povzročili kako mario, odredilo izredne policijske ukrepe. Pritegnilo je zelo mnogo orožnikov, policistov in miličnikov ter nadzoruje tudi občinstvo.

Tržaška zastavljalnica.

Po novem italijanskem zakonu, ki velja od leta 1924, tudi za nove pokrajine, se morajo vse zastavljalnice osamosvojiti. Do zdaj je bila tržaška zastavljalnica last tržaške občine in že od leta 1925 so tekla pogajanja za odstop zavoda Mestni hranilnici. Ta pa se je kupčije branila, ker so posli na zastavljalnici med vojno in po voj-

ni slabo potekali in je bila bilanca vedno pasivna. Lansko leto pa so se finance zastavljalnice nepričakovano poboljšale in 20. sept. je bil že sestavljen končnoveljavni načrt za odstop zastavljalnice. Dne 3. oktobra bi se morala pogodba podpisati. Hranilnica pa se je v zadnjem trenutku umaknila, češ da ne more prevzeti na svoje rame tako težkega bremena pod dani pogoji.

Ogenj.

V prodajalni g. Alojzija Černeta v Trstu je v soboto okoli 11. ure nastal ogenj. Ognjegasci so bili takoj na mestu. Zaloga je povsem pogorela, medtem ko je prodajalna sama ostala nepoškodovana. Škoda znaša okoli 10.000 lir in je krita z zavarovanjem.

Nova ustava.

Iz Jugoslavije poročajo, da bo vlada 6. januarja na obletnico proglasitve sedanje ustave izdala novo ustavo, ki bo pomenila prehod iz sedanje vladavine v bolj demokratično. V novo ustanovljenih deveterih banovinah bodo sklicani od vlade imenovani banški (deželni) zbori, ki bodo poslali poslanca v osrednji parlament v Beograd. V Zagrebu pa naj bi bil sedež novo ustanovljene senatske zbornice.

V dim.

Lansko leto so ameriški kadilci dosegli rekord. Pokadili so nič manj kot 100 milijard cigaret.

Zenska predsednica.

Angleška delavska stranka je izvolila za predsednika izvršilnega strankinega odbora poslanko Suzano Lawrence. Nova predsednica zavzema tudi odlično mesto v zdravstvenem ministrstvu.

Upor v zaporu.

V ameriškem zaporu v Canon City so se kaznjenci uprli. Napravili so zaroto po natančnem načrtu. Nekega dne so naskočili jetniške čuvaje, jih povezali in zaprli v svoje celice kot talce. Zagrozili so, da bodo usmrtili talce, če se njim kaj zgodi. Svojo grožnjo so izvedli. Ko so zažgali del kaznilnice, da bi si na ta način odprli pot v svobodo, so oblastva poslala na upornike oboroženo silo. Ker so imeli uporniki orožje, ki so ga odvzeli premaganim čuvajem, se je med vojaštvom in njimi vršila pravcata 18-urna bitka. Konečno je zmagalo vojaštvo in prisililo kaznjence, da so se vdali. Voditelji upornikov so napravili samomor. Vsa krvava ustaja je zahtevala dvanajst žrtev: 7 čuvajev in 5 kaznjencev.

Novi bani.

Kakor je znano, je Jugoslavija razdeljena v 9 banovin. Slovenija je združena v dravsko banovino. Za bana je postavljen inž. Dušan Srnc, bivši minister in poslanec Slovenske ljudske stranke. Dravska banovina meri 15.936 km² in ima 1.040.000 prebivalcev. Po površini je najmanjša, po številu prebivalstva pa šesta. Glavno mesto je Ljubljana. Hrvaška je združena v savsko banovino pod banom Šilovićem, ki je priznan evropski učenjak kazenskega prava. Vrbaška banovina je pod bivšim ministrom generalom Milosav-

ljevićem. Primorski banovini, ki obsega dalmatinsko obal, načeljuje bivši splitski župan Tartaglia. Ban drinske banovine, Bosna, je bivši minister Velja Popović. Na Cetinje za bana zetske banovine, Črnagora, je šel general Krsta Smiljanić. V dunavski banovini, Srem in Vojvodina, je ban bivši minister Daka Popović. V Niš za severno Srbijo je poslan državni svetnik Jurij Nestorović, v Skoplje za južno pa bivši načelnik policije Žika Lazić. Bani imajo precej pravic in so izven uradniških vrst. Imeli bodo svojega podbana in okrožne inspektorje. Dosedanja glavarstva in upravna razdelitev bodo do novega leta ukinjena.

Nova izkustva in nova pota.

V letošnjem postu so na Dunaju na pobudo kardinala Pifflla priredili v 109 cerkvah 14 dnevne ljudske misijone, ki jih je vodilo 250 duhovnikov. Računajo, da se je misijonov udeležilo 250.000 ljudi. Kako je bilo mogoče doseči ta uspeh? — Za prvi razlog navajajo, da so duhovniki govorili samo o Kristusu in cerkvi, in sicer s posebno ljubeznijo. Zelo močno je vplivala silna požrtvovalnost in širokosrčna ljubezen duhovnikov, ki so žrtvovali dneve in noči v pomoč dušam. Vsa poročila pa tudi navajajo, da so k uspehu odlično pripomogli lajični apostoli, ki so hodili dramit in vabit ljudi tja, kamor duhovnik nima vstopa in kjer lajik zamore mnogo storiti in vplivati. Slednjič poročila še navajajo, da so hodili duhovniki iskat ovce, da obiskujejo in spoznavajo družine ter jih o pravi uri pritegnejo v cerkev. Cerkev si nabira med delavskimi množicami velikih mest novih izkustev in nje apostolatu se odpirajo nove poti.

Pameten pes.

V neki vasi na Koroškem so oni dan obhajali ženitnino. Naenkrat je priskočil v sobo veliki domači pes in je zabil starešino za jopič. Vlekel ga je doli po stopnicah v klet, kjer je gorel kup cunj. V sobi nad kletjo je spalo dvoje otročičev, ki sta se v dimu že skoraj zadušila. Zvesti pes je vse rešil.

Nove vrste zborovanja.

Prihodnje leto se bodo zbrale v Ženevi države na mednarodno zborovanje za mir.

Ta pa zna.

V madžarskem mestu Szekszardu so mesarji in peki prav radi navijali cene. Nobena vladna odredba ni nič pomagala. Tedaj si jo mestni župan Venedel izmisli. Kupi 16 svinj in otvori v občinski pisarni mesnico. Vse hiti k njemu po meso. Mesarji so gledali za kupci. Ko so videli, da se župan ne šali, so cene mesu brž znižali.

Naslednjo nedeljo je župan hotel odpreti pekarno. Toda čim so peki za namero zvedeli, so kar sami od sebe znižali cene kruhu. Župan je pa v mestu bolj priljubljen kot katerikoli narodni junak.

Beračica — milijonarka.

V New Yorku je umrla neka znana beračica vsled gladi. Ko so jo prepeljali v mrtvašnico, so našli všite v obleko vrednostne papirje za pol milijona dolarjev.

Drag kamen.

V zadnji Indiji v rudokopih dragih kamnov v državi Birma so našli posebno lep rdečkast rubin. Kupil ga je neki pariški draguljar za skoro en milijon lir. Ravnotam so našli tudi en safir, ki je pa še dražji.

Pred posebnim sodiščem v Pulju.

Kakor smo zadnjič kratko javili je dospelo zadnjo nedeljo iz Rima v Pulj izredno sodišče za obrambo države (tribunale speciale), da izreče sodbo v zadevi petorice istrskih Hrvatov, ki so na dan volitev 24. marca streljali na skupine volilcev in enega do smrti ranili. S sodniki so bili pod strogim varstvom prepeljani v Pulj tudi obtoženci, ki so bili svoj čas odvedeni v zapore »Regina Coeli« v Rimu.

Zločin.

Dne 24. marca so bile volitve v novo poslansko zbornico. Ta dan zjutraj nekoliko po osmi uri je korakala skupina volilcev, broječa okrog 100 oseb, iz Trviža mimo Berma proti Pazinu, da gre na volišče. Nekoliko za Bermom so bili ti volilci nepričakovano presenečeni: iz nekega gozdiča, ležečega 100 m nad cesto, so začuli streljanje. Najprvo so mislili, da se hoče s streljanjem proslaviti pomembnost dneva, toda s strahom so opazili, da so strelji namenjeni njim. Razpršili in zbežali so na vse strani.

Zločinsko streljanje, pa ni ostalo brez posledic. Dva izmed skupine sta bila ranjena: Tuhtan Ivan in Brajkovič Mate, oba iz Trviža. Tuhtan je bil težko ranjen v trebuh in je podlegel rani drugi dan v puljski bolnišnici, Brajkovič je bil ranjen v roko in je ozdravil v enem mesecu.

Isti dan okrog devete ure so na nekem drugem mestu v tamošnji bližini, — na potu iz Kaščergę v Pazin, — tudi padli strelji na volilce, vendar ni bil nihče zadet.

Oblastvo je takoj uvedlo strogo preiskavo in kot krivce aretiralo 25-letnega Vladimirja Gortana, 22-letnega Viktorja Bačaca, 19-letnega Dušana Ladavaca, 17-letnega Vjekoslava Ladavaca in 25-letnega Živka Gortana. Poleg teh petih je bil aretiran tudi Danilo Vivoda. Ta je v preiskavi prvi odkril, kako je prišlo do napada. Povedal je, da so po izpovedi Dušana Ladavaca streljali usodni dan 24. marca na volilce Vladimir Gortan, Viktor Bačac, Vekoslav Ladavac in Dušan Ladavac sam; izjavil je tudi, da so se vsi priznavali za komuniste in da so agitirali za »Orjuno«. Pozneje so tudi obtoženci sami priznali svoje zlo dejanje. Vivoda je bil izpuščen.

Razprava.

V ponedeljek 14. t. m. popoldne se je pričela v Pulju razprava. Sodnemu dvoru predseduje ekscelencja Cristini. Prvi dan razprave, ki ne vzbuja žive pozornosti samo v Pulju in v Istri sploh, temveč v vsej državi, so bili s prefektom na čelu navzoči vsi vodilni krogi puljske pokrajine. Obtožence brani trojica puljskih odvetnikov. O poteku obravnave bomo poročali prihodnjič.

Kako je s politiko.

Otvoritev javnih naprav.

Dne 28. oktobra se bodo po vsej Italiji slovesno otvorile javne naprave, ki so jih v tem letu izvršile država, dežela, občine in druga javna bitja. Na ta dan se izvrši pregled, kaj se je storilo v preteklem letu, koliko novih naprav in občekoristnih ustanov se je v tem letu zgradilo.

Tudi v naših deželah se bodo ta dan slovesno odprle javne naprave, končane v sedmem letu. Za danes naštejemo le poglobitve teh naprav v goriški deželi.

V Gorici se je uredila in razširila soška cesta pod Sv. goro, kar je stalo 252.000 lir. Obnovili so vojaško cesto iz Vrtojbe v Ciprijanišče — za 34.000 lir. Razširjenje ceste od sodnije do stare pošte je stalo 848.408 lir, razširjenje ulice pred škofijo 179.000 lir, razširjenje ulice Leoni pa 250.000 lir. Nova cesta za sadnim trgom za 61.000 lir, cesta s Korza v ulico Morelli za 20.000 lir. Nova cesta izpred stolnice v ulico Rabatta za 58.000 lir.

Prva skupina žar na goriškem pokopališču za 44.000 lir. Zgradba odvodnih kanalov iz Korza skozi Dantejevo ulico za 45.000 lir. Zgradba in ureditev obrambnih jezov na desni strani Soče pri mostu na Barki za 232.000 lir.

V Kanalu se otvori železen mostič pri avški postaji — za 61.300 lir; v Cerknem pa most čez Piskovo na idrijski cesti za 400.000 lir.

V Krminu se otvori nova soba v otroškem vrtcu za 26.000 lir. V Kozani pa se je popravilo šolsko poslopje za 45.500 lir.

V občini Romans d' Isonzo se otvorijo zaježilna dela ob Idriji za 130.000 lir, izboljševalna dela ob hudourniku Versa za 370.000 lir. V Štanjelu v Lukovcu otvorijo občinski vodnjak za 5000 lir in še kar je dajatev v naravi. V Kostanjevici pa bodo slovesno odprli občinski vodnjak za 26.000 lir. Novi vodnjak v Poljubinu je stal 35.456 lir, vodovod za Dol, Zatoľmin in Tolmin pa 460.000 lir. V Vrhpolju bodo otvorili vodovod, ki bo stal 312.000 lir.

Seveda bodo na sedmo obletnico rimskega pohoda tudi po drugih deželah slovesno otvorili vse, kar se je v tem letu zgradilo javnih del.

Za razoroženje na morju.

Angleški ministrski predsednik Macdonald se je napotil v Ameriko, da se dejansko in prav pri koreninah loti orjaškega vprašanja, ki zadeva vse narode sveta — vprašanja o razorožitvi. Pri tem delu ima, kot smo že poročali, ves angleški narod za sabo. Zakaj praktični in daljnovidni Anglež takole razmišlja: Vse države so po vojni polne ran. Na milijone ljudi je brezposelnih; milijoni hirajo in si ne morejo opomoči od vojnih boleznih; države ječijo pod silno pezo vojnih dolgov; ljudstva javskajo o revščini, delavstvo grozeče mrmra o izkoriščanju, kapital toži, da ne more razviti svojih sil, ki so založene v in-

dustriji, ker je preveč obdavčen; revne države se srdijo, ker jim bogate velikanke ne pustijo do kolonijalnih zakladnic, bogate države pa pravijo, da so njih dohodki v primeri s predvojno dobo padli.

Zakaj so Angleži za mir?

Toda kljub vsej tej svetovni mizeriji — tako tuhta Anglež — imajo države dovolj denarja za oboroževanje. Za puške in topove, za bojne ladje in strupene pline se jim ne zdi škoda denarja. Na primer: Ko je l. 1921. v Polvolžu 20 milijonov ljudi umiralo od lakote, je boljševeška Rusija mirno kupovala kanone in zrakoplove ter se vneto pečala z vojno kemijo. Ali ni to nespametno, ali ni proti naravni človeški pameti? Ali ne bi bilo pametnejše, ko bi ta denar, ki ga je država nabrala od ljudstva, porabila za koristne namene, za nove tvornice, ceste, železnice? Koliko boljše bi bilo, — tako preudarja angleški delavec — ko bi milijarde, ki jih zapravimo za gradnjo jeklenih oklopnih, porabili za pomoč brezposelnim, ki jih je v Angliji še vedno poldrugi milijon! Take računske dela angleško ljudstvo in zato je navdušeno pozdravljalo Macdonalda, ko se je odločno poprijel dela za razorožitev.

Drugi vzrok angleške miroljubnosti je pa bolj gmotne in praktične narave, — kakor je sploh značilno za angleškega človeka, da zna v popolni ubranosti združevati najvišje duhovne ideje z najbolj vsakdanjimi in prašnimi gospodarskimi interesi. Tako tudi tu, če prav globoko iščemo, zadenemo na žilo gospodarskih in političnih interesov. Anglija je pri sklepanju mirovnih pogodb pobrala največje in najmastnejše kose od nemške in turške dediščine. Pridobila je obsežne in sila bogate nemške kolonije v Afriki, prevzela mandat nad Palestino, zagospodarila v Mezopotamiji in nad vsem arabskim svetom. Poleg tega se je Angliji posrečilo, utrditi svoje postojanke v tihomorskih deželah. Z eno besedo: Anglija je po veliki vojni postala svetovna država, ki je prišla na vrhunec gospodarske in politične moči, — in hoče tam ostati. Zato hoče mir, zato dela mirotvorno politiko. Zakaj v novi vojni ne bi mogla nič važnega pridobiti, pač pa bi lahko mnogo izgubila. In celo to bi se ji lahko zgodilo, da bi se njen kolonijalni sestav — ki sloni z enim stebrom na ruskim napadom izpostavljeni Indiji, z drugim pa na deželah ob Sueškem prekopu, na katere se sumljivo ozirajo mohamedanski narodi, — v novi svetovni vojni zrušil, in s tem bi angleški imperij razpadel.

Iz teh razlogov je angleški narod enodušno proti vojni, se zavzema za mirotvorno politiko in se navdušuje za razorožitev.

Težavna pogajanja.

Tudi Amerikanci so poborniki za svetovni mir, zakaj tudi oni ne mara-

jo, da bi kaka vojna ogražala in rušila njih trgovino, ki je razpletena po vseh deželah sveta in cvete kot še nikoli prej. Zato je ameriško ljudstvo prav prisrčno sprejelo angleškega ministrskega predsednika, ko je z oljčno vejico stopil na ameriška tla.

Kljub temu, da sta obe državi, Anglija in Združene države ameriške, miroljubni in načeloma za razorožitev, je vsako pot, ko so diplomatje obeh držav sedli za mizo, da sklenejo pogodbe za razorožitev, mirotvorna misel imela le malo dejanskih uspehov.

Zakaj tu gre za težke in daleč segajoče odločitve. Dve največji pomorski velesili naj znižata število in vojaško moč svojih napadalnih in obrambnih mornaric. Kako naj se to zgodi? Ali ne bo država potem preveč ošibljena in brez prave obrambe? se povprašujejo mnogi politiki, poudarjajo mornariški krogi in se žene s posebnim prepričanjem industrija za gradbo bojnih sredstev na morju. Težka in usodna vprašanja!

Ob teh vprašanjih so se prvič sporekli zavezniki — tudi Angleži — in ameriški predsednik Wilson že leta 1918. Angleži so se tedaj upirali, znižati število svojih bojnih ladij, češ, da jim ta mornarica komaj zadostuje, da vzdržujejo stike med svojimi dežalami, ki ležijo v vseh petih delih sveta. Leta 1921. se je spet sestala konferenca, ki je imela namen določiti, koliko bojnih ladij (po številu in tonazi) sme imeti vsaka petih pomorskih velesil, Anglija, Združene države ameriške, Francija, Italija in Japonska. Pogajanja so se spet razbila. Šele na razorožitveni konferenci velesil v Washingtonu l. 1922. se je dosegel sporazum, ki velja za deset let, — toda samo za velike bojne križarice. Velesile so se obvezale, da do konca l. 1932. ne bodo več gradile bojnih ladij, ki imajo nad 10.000 ton; razen tega še, da ne bodo na manjše bojne ladje stavili topov, ki imajo nad 20.3 cm kalibra. Določilo se je, da smejo takih velikih bojnih ladij imeti Anglija in Amerika po 500.000 ton, Japonska 300.000 ton, Italija in Francija po 175.000 ton. Za ostale vrste brodogoja, za lahke križarke, torpedolovce, izvidnice in podmornike, pa se niso mogli sporazumeti. Ker so izkušnje velike vojne pokazale, da je pri moderni bojni tehniki ravno lahko brodogoja najučinkovitejše sredstvo za obrambo in napad na morju, je washingtonska konferenca pač rešila le majhen del vprašanja o pomorskem razoroženju.

Štiri točke sporazuma.

Vse delo za razorožitev je dobilo novo, trdnejšo podlago s Kellogovo pogodbo, po kateri se je 53 držav obvezalo, da medsebojnih sporov ne bodo reševale z orožjem, marveč jih predlagale razsodišču. Če države to resno mislijo — pravijo miroljubi — potem lahko kar začnejo nižati število vojakov in bojnih sredstev na suhem in na morju.

Anglija in Amerika sta se domenili, da postavita meje oboroževanju na

1 frank dobiš 75 centesimov), malo zaležejo. Zato ne kaže, da bi se naši ljudje izseljevali v Francijo. Če pa so že prisiljeni, se izseliti sem, naj se dobro poučijo, kje in kako delo bodo dobili in naj si oskrbijo veljavno delovno pogodbo.

Sicer pa velja stara beseda: Ljubo doma, kdor ga ima!

Mastne službe...

Nedavno je odšla v Argentino neka uradnica iz Trsta, da bi si tam našla boljšo službo. V Buenos Airesu pa jo je čakalo hudo razočaranje. Niti slabe službe ni mogla najti. Novi predsednik argentinske republike je namreč odpustil nad 20 tisoč državnih uradnikov iz državne službe. Ti so zdaj navalili na zasebna podjetja. Umevno je pač, da imajo ti prednost pred tujci. Če se tujec napoti v Buenos Aires, naj vzame vsaj 5000 lir, s seboj, da se preživi, dokler si ne dobi uradniške službe. Omenjena Tržačanka še vedno ni našla primerne službe in se namešrava vrniti v Trst.

Pred šestimi leti se je neki vrtnar iz tržaškega predmestja izselil v Argentino. V Buenos Airesu si je kmalu našel mesto kot vrtnar. Gospodarji so mu naročili, naj pokliče tudi svojo ženo k sebi, da bosta lažje vrtnarila. Žena je res šla za možem in vzela s seboj tudi dva otroka. Šest let sta delala pri istih gospodarjih. Ti so jim dajali hrano, glede plače pa so rekli, da bodo že nazadnje poravnali vse; tudi nekaj zemlje bosta dobila, saj so jih vzeli skoro za svoje. Po šestih letih pa je vrtnarju postala vsa reč sumljiva in je zahteval pošteno plačo za svoje delo. V odgovor so ga gospodarji pregnali. Mož je od bolesti znorel, zaprl so ga nekaj časa v norišnico; žena pa se je vrnila z otroci v Trst, kjer živi v veliki bedi. Tu pa tam prejme od moža pismo, ki kaže, da se mu pamet še ni povrnila. — To se prav tako bere kot v Mohorjevi povesti »Za srečo,« ki opisuje, kako so morali priseljenci delati v kavinih nasadih le za hrano, o plači v denarju pa ni bilo govora.

skozi in skozi, čisto, znotraj in zunaj, samo peroti ne, — v svojem življenju še nisem videl tako težkega hrošča.

»Lepo, že mogoče, Jup,« je odgovoril Legrand nekoliko resneje, kot se mi je zdelo potrebno, »toda ali je to vzrok, da pustiš, da se bodo ptiči prismočili? Barva« — sedaj se je zopet obrnil k meni — »je resnično škodljivo taka, kot da hoče potrditi Jupitrovo mnenje. Nikdar še nisi videl bolj leskečega se kovinskega sija, kot ga izžarevajo krilna pokrivala — toda o tem boš lahko šele jutri sodil. Medtem ti pa lahko dam predstavo njegove oblike.« S temi besedami je sedel k majhni mizi, na kateri je bilo pero in črnilo, a nobenega papirja. Iskal ga je v nekem predalu, a ni nič našel.

»Nič zato,« je končno rekel, »to bo zadostovalo,« in izvlekel je iz svojega žepa v suknji koš, ki sem ga najprvo smatral za zelo umazan pisarniški papir, ter naredil nanj okorno risbo s

Ob slovesu.

Noč... Težko hrope vlak preko kraških goličav. Pod Opčinami se za blestijo nasproti luči tržaškega mesta. V zadnjih dveh vagonih planejo vsi potniki k oknom. Trudni, neprespani, napol zjokani obrazi. Izseljenci. Od povsod so: iz tolminskih grap, iz Brd, iz vipavskih gor, pa žilavi Kraševci in resni Pivčani. Očetje, matere z dojnici, samozavestni fantje, skoro mestno napravljena kmetska dekleta z ličnimi torbicami in v klobukih. Le dvoje mater, še po staro napravljениh, se tišči v kotu kupeja. Zdaj pa zdaj zdrkne solza. Mladina poje in vriska, da prevpije žalost, ki vstaja v duši.

Očaneč, ki jih ima že petdeset na plečih, meni: »Nisem več imel sreče doma... Sreče? Gre za srečo...«

»Tretji sin sem, prvi ima vse čez,« se zmisli na glas posestnikov sin iz Štjaških hribov. Zanj ni bilo več prostora...

»Saj se je Pepca od mline dobro ustanovila v Buenos Airesu. Dobro službo ima in še poročila se bo kmalu,« pripoveduje brhka Vipavka. Tudi ona gre, za čem...?

Vlak je zdrdral mimo sv. Ivana in Rocola skozi tržaška predmestja na svetoandrejski kolodvor. Kakih 200 izseljencev se vsuje iz voz. Vsi s težko prtljago. Pri izhodu jih že čakajo uslužbenci paroplovne družbe. Kovčuge in bisage zložijo na voze, izseljence na tramvaj. V barakah pod Škednjem jih spravijo na zatohla lesišča. Drugo jutro gredo vsi k zdravniku in po potne liste. Ta in oni si še ogleduje Trst, kupuje zadnje spominkke in težko mu je pri srcu, ko se zmislja, da mu je gospodična v uradu za bičila, da mora biti ob dveh popoldne na pomolu pod Škednjem.

Tam doli je že vse živo. Mogočni »Belvedere« že puha temne dime. Nakladajoči žerjavi težko škripljejo. Slišiš tudi Poljake, Romune, Nemce. Krčme onkraj ceste nasproti velike Cosulicave palače so vse natrpane. Kamor pogledaš kovčegi, cule, jok

peresom. Medtem ko je to delal, sem ostal pri ognju; še vedno me je namreč mrazilo. Ko je bila risba končana, mi jo je podal, ne da bi vstal. Ko sem jo vzel, se je zaslišal glasen lajež, ki mu je sledilo praskanje po vratih. Jupiter je odprl in velik novofundlandec, ki je bil Legrandov, je planil noter, mi skočil na ramo in me obsul z ljubeznivostmi; pri svojih prejšnjih obiskih sem se namreč mnogo z njim igral. Ko so se njegovi skoki veselja končali, sem pogledal na papir in, da povem resnico, bil sem nemalo zadet od tega, kar je moj prijatelj narisal.

»Hm!« sem rekel, ko sem papir ogledoval nekaj minut, »reči moram, da je to vsekakor zelo čuden skarabej; meni je čisto nov; še nikdar nisem videl kaj podobnega — kvečjemu lobanjo, mrtvaško glavo — in tej je v resnici bolj podoben kot vsaki drugi stvair, kar sem jih kdaj videl.«

»Mrtvaška glava!« je ponovil Le-

otrok, nazdravljanje, oglasi se hreščeča harmonika, vedno nove gruče se valijo iz mesta gori. Na široki cesti je kot na mravljišču; s težavo se tramvaj prizvoni skozi.

Še eno uro pred odhodom. Agenti priganjajo ljudi iz gostilen skozi palačo k parniku. S Škednja zavzorni zdravomarijo, zadnje v domovini... Skozi tenko večerno kopreno, ki pada na tržaško пристanišče, se glasi zadnji pozdrav. Ponekod se vstopijo v gručo in odkriti molijo. Dom jim vstaja v duhu... Tam ob železni mreži stojita fant in dekle. On gre za srečo, ona ga bo čakala zvesta doma. Prsti skozi ograjo se krčevito stiskajo; ona joče, on ji gladi lase. Parnik zatuli. Fant skoči k zadnji gruči, ki je ostala na pomolu.

Z razsvetljenega »Belvedera« donijo pozdravi in klici svojcem, ki ostanejo doma. Vrvi so že potegnili. V tretje zatuli sirena, vijaki belo razpenijo morje. Na krovu zaigra godba. Parnik se oddaljuje. Tedaj zaženo matere, neveste, očetje in otroci, ki so ostali na pomolu jok in vik. S parnika zadoni pesem, da bi prevpila tegobo slovesa. Ladja tone v mrak na obzorju, izseljenci pa pojo, pojo, da še nikdar tako... r. b.

Zvonovina.

Zvonovina (gradivo zvonov, bron) je zlitina bakra in cina. Zlitina, ker te dve kovini nista na debelo pomešani med seboj, ampak najtesneje združeni, spojeni (amalgamirani), tako rekoč v najmanjših delcih druga v drugo zlit. Druge kovine le škodujejo glasu zvoná, ne izvzemši srebra in zlata, ki spadata le v pripovedke.

Normalno razmerje je: 22 odstotkov cina in 78 odstotkov bakra. Tak bron je dovolj trpežen, da se pri pravilni rabi zvon ne razpoči, pa tudi dovolj trd, da ga kembelj prehitro ne obrabi. Tak zvon vztraja tudi nad sto let, ne da bi bilo treba ga obrniti. Naši odškodninski zvonovi imajo 20 odstotkov cina in 80 odstotkov bakra, t. j. najmanjši možni odst.

grand — »o — da — gotovo, na parpirju je približno tak, brez dvoma. Obe gornji črni lisi sta kot oči, ne? Daljša spodnja je pa kot usta — in oblika je tudi podolgovata.«

»Tako utegne biti,« sem rekel, »toda bojim se, Legrand, da v tebi ni nič umetnika. Počkati bom moral, da bom hrošča sam videl, ako si bom hotel ustvariti predstavo o njegovi telesni prikazni.«

(Dalje.)

ZDRAVNICA
dr. VILMA DOMINCO,
 bivša asistentinja kr. klinike za porodništvo
 in ženske bolezni v Firenci
sprejema
 od 10. - 12. in 15. - 16. ure
GORICA, Corso Vitt. Em. III. štev. 59.

tek cina. Taka zvonovina daje dvojni denarni dobiček: 1. zvon stane manj (cin je 4 do 5 krat dražji), 2. je mehkejši, da se tako hitro ne ubije.

Pa poreče kdo: In vendar se je ubilo v kratkem času neštevilno odškodninskih zvonov. Prav res, a tega so krivi zvonarji rokodelci, ki jim je vladno plačilo premajhno ter si skušajo zmanjšati stroške z nezadostnim topljenjem in

mešanjem zvonovine in z nedostatnim posremanjem žindre.

Zato imajo odškodninski zvonovi nejasen, kotlast glas. Zato si skušajo nekatera cerkvena predstojništva pomagati tako, da naročijo na lastni račun zvonarju, naj zamenja s cinom 1 odstotek ali dva odst. bakra. S tem si pridobijo pravico dati zvonovino kemično preiskati. O tem pa drugič. Iv. M. a.

Kaj nam z dežele pišejo?

Iz Brd.

Gor. Cerovo. — (Stara pesem.) — »Konjički škrebljajo, ker voz'jo težko, ker vince peljajo, k' je močno sladko«. Tako se sliši po naših vino-gradih prepevanje veselih trgčev in trgavk. Pa je tudi res letošnji pridelek na splošno zadovoljiv. Naše ceste ne bodo kmalu za nobeno rabo. Zlasti ona v Števerjan ne; če ne bo popravljena, bomo morali naročiti Zeppelina, da bomo odvažali pridelke. Zato se ponovno obračamo do obč. načelnika, da bi poskrbel, da bi se ceste malo popravile. Pred časom nam je naš č. g. župnik obljubil, da nam za to leto pripravi sv. misijon. To misel iskreno pozdravljamo!

Števerjan. — (Preran grob.) — Našega zavednega in zvestega prijatelja Jerneja Bratuža je zadela težka, nenadomestna zguba: po daljšem bo-
lehanju mu je v goriški bolnišnici umrla njegova ljubeča žena Cecilija, stara komaj 35 let, in mu zapustila 4 nepreskrbljene otročiče, najstarejši ima komaj 8 let. Res, hud udarec, silno breme. Zaupanje v božjo pomoč naj tolaži našega Jerneja in naj mu da moč, da bo živel za svoje 4 ptičke brez maminega gnezda, njej pa večni mir!

Iz Gor.

Sv. Lucija in okolica. — (Gospodarske drobtine.) — Doslej smo v dopisih iz Sv. Lucije brali navadno le novice. Danes pa moramo napisati par gospodarskih reči. Ko je propadla mlekarska zadruga (vzroki!), smo začeli nositi mleko v mlekarno, ki vozi mleko v Trst. Plačuje po 70 stotink liter. Mlekarske zadruge je plačujejo po 65 do 68 stot., a dajo posneto in kislo mleko nazaj. Ali bi ne bilo torej dobro, da bi zopet mislili na ustanovitev zadruge? Le malo več sloge je treba. — Pri nas mlatimo žito s cepiči. To je zamudno in težko delo. Ali bi ne moglo županstvo preskrbeti občinske mlatilnice? — Letošnji pridelki so se dobro obnesli. Le sadja ni, krompirja in koruze pa dovolj.

Tolmin. — (Dve nesreči. — Nabor. — Izseljavanje. — Smrt.) — Pretekli teden se je neki 16-letni Lojze Tuta (p. d. Lavrinov) iz Tolmina, ki je za pastirja pri nekem kmetu v Poljubinju, težko ponesrečil. Padel je tako nesrečno, da si je pri tem zlomil roko v ramenu. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico. — Pred 14. dnevi je padla po stopnicah Marija Oblesčakova (p. d. Kotlarka) iz Zalo-

ga in si pri padcu zlomila obe roki v zapestju. Zdravi se doma. — Prejšnji teden se je vršil pri nas nabor. Po-
teklo je vse še precej mirno, seveda vriskanja in petja ni manjkalo. — V ponedeljek so zopet odšli trije v Ameriko: eno dekle iz Zatoľmina in dva moška iz Tolmina. — V soboto, v zgodnjem jutru, je umrla v goriški bolnišnici Mimi Klementijeva v najlepšem cvetu 19. let. Šla je v Gorico iskat zdravja, a mesto zdravja je našla — smrt. Dekle veselo, polno življenja, se je bilo odločilo za daljno Ameriko. Z veselim pogledom je zrla v bodočnost in ni se bala viharjev. Preden pa naj bi se podala na pot, in to bi bilo meseca novembra, je hotela izvršiti še malo operacijo, ker jo je mučila neka bolezen v nosu. Šla je v bolnišnico v terek in v četrtek je bila operacija že izvršena. Srečno jo je prestala in bilo je upati, da bo ozdravela. V soboto pa je uboga Mimi nenadoma podlegla. V ponedeljek popoldne so jo pripeljali v Tolmin. Kako zelo je bila ljubljena in kako globoko je zadela njena smrt nas vse, se je videlo zdaj, ko je bila vsa pokrita s cvetjem in zelenjem. cvetka med cvetkami. Najlepši venec so ji dali v slovo naši fantje in dekleta. Spavaj sladko, draga Mimi! Nesrečni družini naše sožalje!

Cerkno. — Cerkveno oskrbnništvo nam namerava oskrbeti nove, oziroma prenovljene orgle. Šele topot se uveljavlja načrt, ki je bil narejen že pred izbruhom vojne. Treba bo seči nekoliko v žep, a zato se ne bomo pri-
toževali, le to pripomnimo, da je zadnji čas tudi za naš cerkveni zbor, da se obnovi in popravi. V tem oziru smo zelo zaostali za našimi okoličani; to moramo nehote priznati. Upajmo, da bo ob zvokih novih orgel zadonela mogočna pesem, ki blaži in dviga srea. Eden v imenu mnogih.

Straža pri Cerknem. — Pred dnevi smo spremili k večnemu počitku 17-letnega Franceta Jerama. Bil je že več časa bolehen. Bil je vzoren mladenič, dobrega in vzglednega značaja. Pokoj njegovi duši!

Soča. — (Požar. — Smrt.) — V četrtek dne 19. septembra popoldne je začelo nenadoma goret na lepenški strani Črnega Vrha. Ker je bilo radi velike suše vse suho, je zavzel požar velike dimenzije: vnela se je namreč trava in smrekova drevesa. Gorelo je čez 24 ur. Velika sreča je bila, da se je vlila ponoči med 20. in 21. septembrom silna ploha, ki je požar popolnoma pogasila. Drugače bi bil vničen gozd v Črnem Vrhu in vsa paša za ži-

vino, tako pa je bila škoda precej majhna. Kako je požar nastal, se ne ve, gotovo po neprevidnosti kakega pastirja. Pazite, kam vržete vžigalice in ostanke cigaret ob veliki suši!

Dne 28. septembra je nenadoma umrla v Ljubljani gospa Ana Flajs iz ugledne družine Flajsove. Sicer ni bila že dalje časa zdrava, a novica o njeni smrti je prišla popolnoma nepričakovano. Šla je v Ljubljano, kjer se ji je zdravje vračalo na bolje, a medtem je podlegla nagli bolezn. Bila je dobra mati in gospodinja in splošno priljubljena. Družini naše iskreno so-
žalje!

S Pivke.

Pivka. — (Osebni vtisi.) — Pivčani so dobri, prostodušni ljudje, po večini nevajeni na novotarije. Žive in gospodarijo tako kot njihovi predniki. Koliko je še po Pivki slamatih streh, ki tako povečujejo nevarnost požara in od katerih je treba plačevati visoko zavarovalnino. Gnoj-nica se scejja po klancih in dvoriščih, mesto da bi jo zbirali v jame in gnojili z njo travnike. Dohodki izvirajo iz lesa, sadja in živine. Gozdovi se preveč izsekujejo. Živinoreja je malo razvita, prav malo je krav dobrih mlekaric. Plemenitejšje sadje po dražji ceni se ne prideluje, pač pa priprosto blago, ki se kot letos da pod ceno. Ljudje se izseljujejo v Ameriko, mesto da bi skušali izboljšati gospodarstvo.

Postojna. — (Prvi pozdrav.) — Pretékli teden nas je z okoliških vrhov pozdravil sneg. Temu primerno je tudi mrzla sapa potegnila od severa. Tako smo prestopili v zimo. Pri nas ne poznamo vremenske pomladi in jeseni. Nagel prehod iz poletja v zimo in iz dolge zime v poletje. — 8. oktobra nam je prvič pritekla nanašska voda. Zdaj nam je na razpolago, kadar hočemo in kolikor je hočemo. Občinstvo je s tem zdaj zadovoljno.

Iz Reške doline.

Košana. — (Nesreča. — Odlikovanje. — Nabor.) — V kratkem času sta se zgodili na Novi sušici dve hudi nesreči. Bankov fant je tako nesrečno padel z nabito puško, da si je prestrelil ramo in se zdravi sedaj v bolnišnici v Trstu. Pretečeni četrtek pa so se splašili konji njegovemu sosedu Penkovemu fantu. Ko je skočil z voza, so se mu vajeti zaplele med noge in ga potegnile pod voz. Fant ima zlomljeno roko in več drugih poškodb. Nesreča bi bila še hujša, a k sreči so se vajeti ovile okrog kolesa in tako konje zadržale, da niso mogli naprej.

Kakor poroča »L' amico dei campi« so bili pri tekmovanju v žitni bitki odlikovani tudi trije posestniki iz naše doline: Morel Franc iz Novesušice z nagrado 500 lir, Dekleva Leopold (Zagar) s 300 lirami, Ambrožič Matija s 100 lirami.

Pretečeni teden so bili naši fantje na vojaškem naboru. Vsega obžalovanja je vredno, kako grdo se naši fantje ob tej priliki obnašajo. Popiva-

jo po gostilnah, norijo in plešejo, razgrajajo po vaseh in se derejo. Fantje, ali se zavedate, kako sramoto delate svojemu narodu s takim obnašanjem? Prav je, da ste korajžni, da kako pošteno zapojete in zraven tudi zavriškate; grdo pa je, da ste od pijače, od tobaka in od surovega rjojenja v spotiko vsem, ki vas morajo gledati in poslušati.

Iz Vipavske doline.

Vipava. — (Smrt. — Vodovod.) — Pred kratkim je umrl posestnik Jože Durna. Bil je tudi najstarejši in najzvestejši član gasilnega društva. Gasilci so se številno udeležili pogreba. N. p. v m. — 5. t. m. je bil otvoren nov vodovod. Čeprav je bil otvoren brez velikih slovesnosti, je vendar za nas neprecenljive važnosti. Do zdaj smo morali nekateri po četrt ure v hrib nositi vodo iz hribovskega vodnjaka. Pol Vipave je hodilo po njo v hudi suši, tudi za živino. Vojakov ima Vipava, že svojih 15 let tudi obilo. Zato smo zdaj prav zadovoljni.

Slokarji. — Kaj vse sliši človek po krmah! One nečije so fantje modrovali, da so lokavska dekleta muhastá. Zato da si bodo osnovali društvo stricev. No, ko se je zmračilo, so pa vsi lepo šli na plan in milo zapeli: »Za njo bi šel, za njo bi dal življenje...« Zdaj pa se ne ve, kdo so bolj muhasti, ali fantje ali dekleta. — Najbrže, da samo naša električna luč, ki včasih zamiži na eno oko, če treska, pa na obe.

Sempas. — Zadnji petek v predpoldanskem urah je začel goreti senik Ivana Klanjščeka. V hipu je bila celá stavba v plamenu. Zgorelo je vse s senom vred; bilo je okrog 150 kvintalov krme. Nekoliko sta radi požarja trpele tudi sosedni hiši, Ivana Zmeta in Cirila Kureta. Škoda je le deloma krita z zavarovalnino.

Lokavec. — (Smrt. — Sneg.) — Tukaj je, v torek 8. oktobra nenadoma umrl Andrej Lokar, mož stare korenine in krščanskega življenja, v lepem starosti 84 let. Bil je svoj čas tudi župan lokavski in čislán od vseh občinarjev. Čital je rad »Novi list« in se zanimal posebno za gospodarske reči. Naj počiva v miru! — V sredo ponoči 9. t. m. ko je nevihta ohladila ozračje, je dobil očiak Čaven sneženo kápo. Se ve, da mu jo je solnčni dan kmalu vzela, ker se še ne spodobi zimska kučma.

Skrilje. — (Povečana in prenovljena cerkev.) — Pri nas je bila predzadnje nedelje septembra velika slavnost: otvoritev nove, po družne cerkve sv. Marjete. Cerkev je blagoslovil obobilni asistenci sosedne duhovščine g. dekan črniški, ki je imel tudi primeren in jedernat nagovor na zbrano množico. Lepo so peli pevci, pri slovesni maši. Popoldne pa je govoril g. Al. Filipič, kurat iz Gragarja, o treh rožicah prav po ljudskem okusu in srou. Priznanje in čast gre vrlim Skriljanom, ki so si kljub dvema slabima letoma postavili z več likimi žrtvami lepo hišo božjo. Duša vsega tega dela in uspeha pa je gozupavtu.

nik kamenjski, ki je vso stvar začel, vodil in srečno dovršil. Nova cerkev je zidana na istem prostoru, kjer je bila prej stara mala cerkvica, le zvonik je ostal prejšnji. Kar še manjka, se bo s časom dogradilo.

Štomaž na Vipavskem. — (Požar in drugo.) — V noči od 10. na 11. t. m. nas je nenadoma zbudil iz spanja plat zvona. Vnelo se je pri posestniku Francu Batagelju pri Črnigojih. Požar je vničil vse razen senikar. Domači so si rešili komaj življenje. Kako je požar nastal, ni znano. V nevarnosti so bile tudi sosedne hiše. Nekoliko so bili zavarovani. — Letina je v četku pokazala dobro, a vsled suše je bila pičila, le žito se je izvrstno obneslo. Sena imamo manj kot lani. — Zapustila nas je gospodična Rafaela Pavlica. Bila je dobra učiteljica, otroci jo bodo pogrešali. — Kljub slabim letinam smo vedno korajžni. Zberemo se na vasi in jo prav po domače »vrezemo«. Kdo bi pa zameril fantom? Kdaj pa bodo veseli, če ne sedaj, ko so mladi? Kaj pa vi, g. urednik, pravite k temu, saj je tako? — Fant.

Uhanje. — (Pod mlinsko kolo.) — 4. oktobra je 15-letna Milka Vovkova iz Malih Zabelj nesla v mlh v Uhanje. Ko je šla čez rojo, je padla v žleb in voda jo je nesla pod mlinsko kolo, ki se je ustavilo. Mlinar je prihitel pogledat, kaj je in opazi človeško roko, ki moli izpod kolesa. Hitro je sklical pomoč iz bližnjih cvinogradov, da so dvignili 5 kvintalov težko kolo in potegnili deklico veni 15 ur je bila v nezavesti. Poškodbe ima hude, a upajo, da jo bodo rešili smrti.

Dornberg. — (Letina. — Nesreče in drugo.) — Pospravili smo vinski pridelek, v sódih kipi rujno vince in čaka na kupce. Prošli ponedeljek so se sklenile prve kupčije: cena od 140 do 160 za hektoliter. Smo razmeroma zadovoljni z letino, saj so trte mnogo pretrpele, zmrzav, toča, suša in solnčna soparica. Bolj redki imajo manje od lani. Tina Skominová je pri podajanju živini tako nesrečno padla, da si je zlomila nogo. Je v domači oskrbi. Alojziju Bricu iz Potoka je komaj kupljeni vol poginil. — V Dornbergu imamo 24 nad 70 let starih ljudi; najstarejši med njimi je Anthon Kavčič iz Tabra, ki ima 93 let in je še čil in zdrav. — V nedeljo zvečer so se preiskušali nekateri naši fantje, tako — po starem. Je vsako leto kaj takega obmoštva.

Dornberški Tabor. — (Poroke. Smrti na nesreča.) — Pred trgatvijo so se v naši vasi poročili kar trije fantje zaporedoma; vsi so si izbrali neveste izven Tabra. — V ponedeljek popoldne smo pokopali 45. letno Frančiško Mozetičevó. Ko se je vračala ob trgatvi iz vinograda čez nedovršen most nad dornberškim mlinom je radi nepritrjene deske padla, ter si pri padcu ranila in pretrgala trebušno mrežo. Prepeljana je bila v Gorico, kjer se je borila med življenjem in smrtjo. Kljub hudim mukam si je želela domov, a je med potjo v zavrtu »Zelenega križa« izdihnila.

Brje. — (Izreden dan.) — Dan 13. oktobra je bil za nas izreden. Blagoslovili smo novosezidano cerkev posvečeno sv. bratoma Cirilu in Metodu. Iz vseh bližnjih in daljnih občin so se že rano v jutro in naprej do popoldne valile množice, da se udeležé redkega šlavja, kajti ne pomni se zlepa, da bi se kje na novo zidala cerkev, kjer je še ni bilo. Zlasti pa še, če vpoštevamo težke čase in se ozremo še posebej na versko razrvane poveljne razmere. Če nekaj dni preje je vse naše ljudstvo pridno sodelovalo pri okraševalnih delih, kljub temu da marsikje niso dokončali trgatve. Prostor okrog cerkve in pročelje je bilo res okusno okrašeno. Ob desetih je pričela blagoslovitev. Potem je zelo dovršeno zapel cerkveni pevski zbor iz Rihemberka pod vodstvom Ant. Severja himno na čast sv. Cirilu in Metodu. Zatem je bil govor g. prof. Pavlice iz Gorice o pomenu in namenu nove cerkve; posebno pa je govornik v lahko umljivem slogu orisal življenje in delovanje blagovestnikov Cirila in Metoda. Po govoru je daroval prvo sv. mašo v novem hramu molitve preč. g. dekan komenski ob asistenci g. prof. Pavlice ter g. Rejca, župnika iz Sv. Križa. Med sv. mašo je bilo darovanje, katerega so se udeležili skoro vsi verniki. Prepeval je ubrano zbor iz Rihemberka. Vse se je izvršilo v lepem redu, tako tudi pri pop. blagoslovu, katerega so se udeležile ogromne množice. Naj bošta solunska brata zavetnika vse Vipavske doline!

S Krasa.

Praprotni. — (Letina. — Smrt.) — Z letošnjo trgatvijo smo na splošno zadovoljni. Količina je bila večja, kakovost neprimerno dosti boljša od lanske. Že dolgo let nismo imeli tako zdravega in zrelega grozdja kakor letos. Smemo upati torej na prvovrstna vina. — Suša nas je letos tako stiškala, da so nekateri kar iz obupa vzeli koso v roke in začeli kositi ajdo, ki je malodane že umirala. Zadnji čas je prišel dež, tako da smemo upati, da dobimo semena vsaj za setev, če že ne več. Sena smo nabrali letos tako malo, da bo moral marsikdo dati živinče iz hleva, ker je seno predrago. Tudi letos se bo treba spoprijazniti z besedo »štedi«, in sicer vsestransko. — Kdo ni poznal berača Josipa Doljaka, znanega pod imenom »Pepo iz Trnovce«? V soboto 5. t. m. je nenadoma poromal v nebeško domovino. Bil je res svojevrsten tip kraškega berača in je s svojo originalnostjo vzbujal splošno pozornost. Naj se ga Bog usmili!

Tomaj. — Dne 7. oktobra zvečer se je sesula hiša obč. ubožcev Valentina in Anč Černe. Stara je bila gotovo par sto let. Zid je že prej močno visel. Dobro, da se to ni zgodilo ponedelvi, ker sta stara dva še pogosto bivala v nji kljub temu, da imata drugo hišo.

Orlek pri Sežani. — Pred nekaj dnevi je hodil nekdo po naši vasi in se je izdajal za »desetega brata«. Iz pisanih podob (kvart) in potez na

rokah je prerokoval radovednim mamicam in zvedavim devicam prihodnjost, seveda ne zastonj. — Pred kratkim se je govorilo, da bodo napravili tudi v Orlek prepotrebni vodovod. Sedaj je pa ta misel za enkrat zaspala. Cevi, ki so bile baže zato namenjene, so Šmarci odpeljali. — Dne 21. p. m. se je nenadoma vrnil v Orlek s svojo sestro domačin Josip Brišček iz Argentine. Tam doli je imel srečo, ker je dobil na neko loterijsko srečko približno dvestotisoč lir. To srečo mu domačini iz srca privoščimo tembolj, ker ima revne starše, katerim bo sedaj lahko pomagal.

Škrbina. — (Zalostna prezigodnja smrt.) — V soboto ob 5. uri zjutraj je umrla mlada žena mati Angela Čotarjeva, stara komaj 23 let. Po dobro prestanem porodu zdravega dečka se je najbrž prehladila in posledica je bila žalostna smrt. Težka je izguba za otroke in družino. Zapušča dve letno deklico in teden dni starega sinčka. — Škrbinci smo z letino pri kraju. Letos je mnogo boljše kakor lanska. Vina je bilo pretekli teden več kot vode, kajti pomanjkanje vode se je že občutilo. Toda sedaj smo mokri, tudi grla pridno močimo, da se ne posuše.

Vojščica. — Dne 27. t. m. bomo odprli novo sezidano cerkev. Slovesnost se bo vršila s sv. mašo. Naša vas spada pod občino Temnico, kjer imamo obč. načelnika. Ta ima pravico odločati v občinskih zadevah, ne pa kak drug mož, ki se šopiri po gostilnah.

Iz Istre.

Jelšane. — (Popravljen cerkev.) — Po več mesečnem popraviljanju dolinske cerkve, so vendar enkrat končali z delom. 15. p. m. je bila blagoslovljena. Blagoslovil jo je preč. g. dekan iz Jelšan. Pri blagosloavljanju in pri sv. maši je prav lepo prepeval cerkveni pevski zbor iz Jelšan. Cerkev je bila lepo okrašena in natlačeno polna ljudi.

Tinjan. — Marca meseca je odšel od nas v Argentino prvi izseljenec. Pisal je, da je kmalu našel delo in da je precej zadovoljen. Drugič pa je zaključil pismo z domačim pregovorom: »Božji svoj domec, ki ga ne daj za en lonec.« — Letina je nekaj boljše kot lanska. Vino pa še nima cene.

Juršiče. — (Pivka. — Pijemo ko žabe. — Noži se bliskajo.) — Največ na celi Pivki trpi naša vas na pomanjkanju vode. Če je količkar dalj časa brez dežja, moramo piti vodo iz lokve, kjer so žabe in kjer se živina napaja. Na občini nam sicer obljublajo, da bodo našo vaško kapnico popravili, a ostalo je pri obljubah. Upamo pa, da bo sedanji obč. načelnik držal svojo besedo: če jo bo, mu bomo prav hvaležni in bomo sporočili v »Novi list«. — Ker nam tako manjka vode, je seveda vsak ogenj zelo nevaren. Letos je poleti pogorelo šest hiš do tal. Dvakrat se je vnelo od dimnika, enkrat je zažgala strela. Pogorelo je vse do tal. Razen tiste hiše, kamor je treščilo, so bili vsi zavarovani. — Naši fantje so postali zadnji

čas prekorajzni. Tudi nože so pretekli teden vzeli v roko. Fantje ne mislite, da se s surovostjo in kletvino kaj postavite!

Pomjan. — (Letina. — Pevski zbor.) — Redkokdaj gre glas iz naše vasi. Tudi pri nas je suša, radi nje trpi predvsem živina. Kobilice so nam uničile ves jesenski pridelek na polju. Zazimo smo dobro preskrbljeni z drvami, posekati bomo morali vse oljke, ker so pomrznile. To je za nas hud udarec. Hudo je tudi, da imamo še dosti starega vina v kletih. Kljub temu smo bolj zadovoljni kakor druga leta. Koruze smo pridelali precej, krompirja tudi, pšenice tudi nekaj. Hudo pa bo s krmo. Pa se pri vsem tem ne ustrašimo zime, prebili smo lansko, letošnjo bomo tudi. Še vedno je pri nas mnogo dobrih ljudi, ki si pomagajo med seboj. Naša mladina premalo čita in se celo posmehuje tistim, ki čitajo. Toda, kdo je bolj pameten, tisti, ki prebira liste, ali tisti, ki pleše? — V naši cerkvi imamo prav lepo petje. G. organist se res potrudil, da bi kar najboljše izvežbal mešani zbor. Škoda, da je med pevci tako malo discipline in tudi kor je prenatrpan, med pridigo ni nikjer pravega miru. Če igrajo v krčmi trešet, mora biti vse tiho, za cerkev pa to ne velja.

Več domačinov.

Kubed. — (Smrti. — Nekaj pameti.) — Naša letina je letos srednje dobra. Krompir je obrodil prav dobro, žito je bilo bolj pičlo, sena pa je dosti manj od lanskega. Koruza je obrodila srednje dobro, vinski pridelek je veliko boljši od lanskega; jesenskih pridelkov ne bo skoraj nič. — Dne 27. m. m. je umrl v bolnišnici v Trstu 80-letni Anton Jakomin. Ubogi, od vseh zapuščen starček je šel v Trst, da bi si tam kakšno lirico prisluzil, pa ga je tam nenadoma dohitela smrt. — Po kratki in mučni boleznili umrla v Kopru v bolnišnici komaj 22 let stara žena Viktorija Udovič. Zapušča dva neboljena sinčka. — Na rožnovensko nedeljo, ko imajo v Hrastovljah opasilo, so hoteli nekateri fantje imeti ples; pa so se postavili nekateri hvalevredni možje po robu in so ples preprečili. Tako je prav!

Iz idrijskega kotla in okolice.

Visok obisk. — Preteklo nedeljo je goriški prefekt uradno obiskal Idrijo. Ob 9. uri je bil na trgu slovesen sprejem ob navzočnosti meščanstva, zastopnikov vseh krajevnih oblastev, mestnih gasilcev, čete milicarjev, odd. vojaštva, celotna nova godba itd. Pokrajinski načelnik je imel na vse zbrane nagovor, nakar se je ob spremstvu vseh podal v cerkev, kjer je č. g. kaplan daroval sv. mašo z italijanskim govorom. Po sv. maši je v obč. uradu sprejel razne odposlance, ki so se obrnili nanj v najnujnejših zadevah, med njimi tudi zastopnike delavstva in vpokojencev. Zlasti ti slednji so pomoči visokega gospoda izredno potrebni, zato upamo in ga ponovno pro-

simo, da zastavi svoj vpliv v odpomoč bednemu stanju ubogih vpokojencev. — Ob 11. uri je bil na trgu koncert pod vodstvom g. Uršiča, nakar se je ljudstvo razšlo. G. prefekt je s svojim prijaznim nastopom in zanimanjem, ki ga je pokazal za naše težnje, napravil pri ljudstvu ugoden utis. Upamo, da bo tudi rešitev raznih prашanj zadovoljiva.

Zakruhóm. — Pret. soboto se je odpeljalo od tu 22 fantov deloma Idričanov, deloma okolčanov. Precej se jih pa še pripravlja za odhod, ker ni doma potrebnega zasluzka. Zelimo vsem obilo sreče in zopetnega svidenja!

Staršem! — V četrtek se je začel krščanski nauk za otroke v cerkvi. Ali ste vpisali svoje malčke? Starši zavedajmo se, da je sveta dolžnost vsakega katoličana, da so njegovi otroci poučeni v naukah sv. vere. — Oče.

Tečaj. — V pond. 7. t. m. se je pričel v dvorani hotela »Didič« 6. tedenski krojni tečaj pod vodstvom g. E. Krapeža. Tečaja se vdeležuje 5 krojačev in 26 šivilj iz Idrije in Sp. Idrije.

Nov grob. — Dne 9. t. m. je umrla 78 letna Marija Kogej, rüd. vdova. N. v m. p!

Ledine. — Hudi nalivi v sredo so napravili na cesti iz Razpotja proti Marofu dosti škode in trpljenja voznikom. Vsa cesta je v zelo slabem stanju, kar pa seveda ni čudno, ker že več let ni potrebnega čestárja kot je bil prej. Promet je velik, popravlja, nasiplje pa nihče. Enako bo z novim delom ceste v Sp. Idriji, ki se sedaj gradi.

Vojsko. — V sredo je padel pri nas prvi sneg. Za tri prste na debelo ga je bilo, toda čez par dni je zginil, ne da bi kdo zaloyal za njim in tudi svidenja ne želimo vsaj do božiča.

Razpotje. — Pri nas smo z vodo zelo na slabem. Hoditi jo je treba iskati precej daleč v grapo. Toda radi nas bi tega ne dajali v javnost, temveč radi številnih tujcev, ki hodijo v poletnih mesecih. Kako je to mučno naj navedemo le slučaje, z vojaštvom. Neštetokrat pridejo cele stotnije, od strme poti zmucene in prosijo vode. In je — ni, ali pa morajo čakati dolgo časa, da jo gremo iskati. Temu pa bi se dalo odpomoči. Za to splošno, najno zadevo se obračamo do g. obč. komisarja, da jo, če le mogoče izpelje, kajti bilo bi to velikega pomena zlasti za tujce, najbolj pa seveda za domačine, ki bi gotovo k temu delu nekaj žrtvovali.

Objave.

Avtomobilistom.

Goriški prefekt sporoča v posebni okrožnici, da morajo avtomobilisti registrirati pri prefekturi svoje avtomobile v smislu zakona od 2. dec. 1928, št. 3179 do 31. dec. 1929.

Listnica uredništva.

Idrija v redu!
M. F. Batuje: Vaša naročnina ni bila do zdaj še plačana.

Kaj se sliši po svetu.

Draga zaušnica.

Na Dunaju se je sprl bančni ravnatelj Zukermann s svojim zetom. Med prepirom, ki je iz nič nastal, je prisolil zetu zaušnico. Ta pa je ves razburjen potegnil pištolo in štirikrat ustrelil proti tASTU, ki se je smrtno zadet zgrudil.

Iz l. 1772.

Svet napreduje. Ne samo v znanostih in tehniki, marveč tudi v olikih. (V oklepaju povejmo, da često tudi na škodo pravi srčni omiki).

Neke bukvice o lepem vedenju, ki so izšle l. 1772. v Hamburgu, uče mlade ljudi dostojnega vedenja pri mizi. Med drugim pravijo:

»Počesi se, predno greš v družbo k mizi.

Med molitvijo pred jedjo ne zijaj okrog in ne skušaj kakega kosa potice skrivaj v žep smukniti; to je neollikano.

V skledi ne lovi samih ocvirkov, pušti tudi drugim kaj.

Če si si prste omastil, ne polži si jih z jezikom, marveč obriši se skrivaj pod mizo ob hlače.

Ko si kost obral, ne zalučaj je po mizi, marveč položi jo lepo h krožniku.

Kruha ne odgrizuj, marveč si ga lepo odreži.

Ne pij preveč, da se ti ne zaleti in ne bruhneš v soseda.

Prav lepi nauki. Toda mi smo že preko teh. Bog ve, kako se pa bodo čez 100 let naši oliko smejali?

Dragocene snovi.

Cene dragocenim tvarinam so že večkrat znatno padle. Pred par leti je bila ena najbolj dragocenih helij. To je posebne vrste plin, ki so ga v Ameriki rabili za polnjenje zrakoplovov. Tedaj je stal en kubični meter tega plina 1 milijon 125.000 lir. Danes pa stane ista količina tega plina le 15 lir (petnajst). Prav tako je padla cena aluminija. Ko ga je l. 1827. Wöhler iznašel, je en kilogram aluminija stal poldrugtisoč lir. Na pariški razstavi so ga še občudovali kot redko »srebro iz gline«. Danes pa stane kilogram mesto 1500 lir le okoli 10 lir. Tudi cena srebra je v zadnjih letih silno padla. Ena najdragocenejših snovi je pa danes radij, ki ga pridobivajo v Joahimovu na Češkem in v Južni Afriki.

Nad dva tisoč

šoferjev je stopilo v štrajk v New Yorku. Ker nočejo nazaj na delo, grozi nevarnost, da se bodo podražila živila, zlasti sadje in vrtnine. Veliki trgovci že izjavljajo, da se nagibljejo njihove zaloge življenjskih potrebščin h koncu. Ker bo dovoz otežkočen, je podražanje zelo verjetno.

Nemški milijonarji.

Po zadnjih podatkih je v Nemčiji 2465 milijonarjev. Ti ljudje premorejo 5 in pol milijard mark premoženja. Zanimivo s socialnega stališča je tudi to, da je število milijonarjev v zadnjih letih poskočilo za 130. Nikjer pa ni zapisano, koliko oseb je v zadnjih letih radi brezposelnosti in gladu shiralo.

Vas beži.

V Rusiji se še vedno marsikaj ne mogočega zgodi. Pred tedni so bili kmetje v kazanski guberniji vsi razburjeni, ker se je govorilo, da bodo v eni noči zaplenili vse premoženje »srednjakov«, srednje bogatih kmetov. V vasi Gorodišče so pa kmetje skušali prepetnajstiti vladne komisarje. V tisti noči, ko naj bi se zaplemba izvršila, so vse premično premoženje, celo drva, naložili na vozove in se neznano kam skrili. Pustili so le zaklenjene hiše. Ko so se tiste govorice izkazale za neresnične, so se vrnili nazaj.

»Le noter, vse zastonj!«

V neki newyorški veletrgovini so oni dan prodajali obleke in plašče pod ceno; tudi po dolarju si jih dobil. Pred trgovino se je nabrala tolikšna množica kupcev, da so v gneči 30 žensk in otrok pomečkali.

Koliko nas je?

Prebivalstvo zemlje stalno narašča. Naraščanje se lepo razbere iz statistike, ki jo je izdala Zveza narodov. L. 1913. je prebivalo na zemlji 1808 milijonov ljudi; leta 1926. nas je bilo že 1932 milijonov. Letos pa nas je že 1950 milijonov. Človeški rod se množi!

Nič čudnega torej, če začno razni učenjaki številiti, ali bo na svetu za vse te milijone dovolj hrane. Eni so mnenja, da je treba omejiti število rojstev, drugi kličejo vojne na pomoč. Mi pa pravimo, da bo že Bog poskrbel, da bomo vsi preskrbljeni z najpotrebnejšim, če bomo vestno vršili svoje dolžnosti.

Stanovski duh.

V londonskem pristanišču so začeli stavkati nosači. Razlog je pa prav zanimiv in menda edini svoje vrste v zgodovini stavk. Nosači, ki niso stalno v delu, so se vježili, ker je neka tvrdka vzela trojico njihovih tovarišev v stalno delo.

Jubilej.

Da kdo učaka 25 letnico službovanja, je nekaj naravnega. Da pa kdo učaka sto let v isti službi, je težje; da pa še celo kdo sto let berači, je nenavadno. In vendar je te dni umrl v Varšavi 120 let star berač, ki je bil menda starosta vseh evropskih beračev.

Najmanjša občina

v Nemčiji je občina Blankenburg v pogorju Harz v severnem delu države. Po sto letih so v občini zopet obhajali eno poroko, in sicer v edini družini občine. Oče je župan, najstarejši sin tajnik, vsi mlajši pa občinski »možje«.

Pridiga za kralja.

Ko se je l. 1805. württemberška kneževina povečala in se povzdignila v kraljestvo, so se zvesti državljani po celi deželi pripravljali na zahvalne službe božje. Sam kralj Friderik II. je izbral besedilo za pridigo, in sicer je predpisal 21. psalm, 7. in 8. vrsto, ki se glasi: »Postaviš ga v večern blagoslov in razveseljuješ ga z radostjo svojega obličja; zakaj kralj upa v

Gospoda in bo z Gospodovo dobroto trden ostal.«

Ko so katoliški župniki pogledali v svoje sv. pismo, so pod 21. psalmom, 7. in 8. vrsto našli: »Črv sem in ne človek, ljudem v posmeh in narodu v zasramovanje, vsi, ki me vidijo, se mi rogajo, odpirajo gobec in zmajujejo z glavo.«

Ko so povprašali pri »najvišjem kraljevem kabinetu«, ali ni tu pomota, se je pokazalo, da imajo psalmi pri katoličanih drugačne številke kot pri protestantih. — Toda vsa dežela se je smejala.

Vlomilčeve zgodbe.

Sloviti vlomilec Artur Kollin, ki ga je opisal v napetih detektivskih romanih pisatelj Hornung, je bil te dni v Filadelfiji umorjen. Časopisi marsikaj zanimivega pišejo o njegovem čudnem in razburkanem življenju.

Artur Kollin je bil v mladosti dober deček in mladenič. Toda kmalu je zašel na stranpota. Njegovi vlomi, duhovito pripravljani, so policijo spravljali v zadrego. Parkrat je že stal pred sodniki, a so ga morali vselej zastran pomanjkanja dokazov oprostiti. S svojimi vlomi si je Kollin »prislužil« milijonsko premoženje. Prav rad in bogato je tudi podpiral dobrodelnostne ustanove in reveže. Na stara leta si je Kollin kupil v Filadelfiji razkošno palačo, kjer je udobno bival.

V zadnjem času pa je začel dobivati od svojih bivših tovarišev grozilna pisma. Zato so nekdanjega vlomilca dan in noč stražili detektivi. Kljub straži so ga pa v eni stranskih ulic našli s prestreljeno glavo.

Policija si dolgo ni mogla raztolmčiti tega slučaja. Zdaj se je pa ugotovilo, da se je zadnje mesece polotilo Kollina hrepenenje po nekdanjem življenju. V cape napravljen se je izmuznil vsak večer skozi skrivna vrata palače in hodil na svoje običajne nočne pohode. Pri enem takih podjetij ga je neki »tovariš« ubil.

Majhne zgodbe velikih mož.

Napoleon je imel biti kronan za cesarja. Pred to veliko slavnostjo pa zbere vse člane svoje družine, ki je bila dokaj priprostega stanu, da bi jim povedal, kako naj se pri kronanju obnašajo po pravih dvorne olike. Vse je šlo gladko. Samo ženi Jožefa Bonaparta je šlo težko. »Vse skupaj boš pokvarila in nas osmešila,« vpije Napoleon nanjo. »Kaj je tako težko se obnašati kot princezinja?« »Ah,« stoče novopečena princezinja, »pomisli, da prvič v svojem življenju igrati komedijo.«

* * *

Carica Katarina II., velika ruska vladarica, je imela nad vse rada priljubljenega dvorjanika grofa Orlova. Toda ta je padel pri njej v nemilost. Potemkin je prišel na njegovo mesto. Oba tekmeča sta se nekega dne srečala na stopnišču pred caričinimi sobanami. »Kaj je novega,« pobara Po-

Breskve (zadnje) iz Istre 2.40 — 4, (izredno lepe).

Paradižniki 1. —, še vedno precej blaga.

Kostanj 1 do 1.20.

Fizol v stročju 2.40 do 2.60.

Drva suha 18 lir q, na debelo.

Letošnji pridelek češpelj:

Letos so obrodile češplje na Cerkljanškem fer na Pivki in v Reški dolini (Brkini). Drugod jih je bilo prav malo ali pa nič. Obilno letino za češplje so imeli v Jugoslaviji. Kako so se prodale domače češplje?

Na Pivki in v Reški dolini (Brkini) je celotni pridelek znašal gotovo kakih 50 do 60.000 kvintalov. Od teh češpelj je šlo v inozemstvo, predvsem v Avstrijo in v Nemčijo, kakih 400 do 500 vagonov, to je 30 do 35.000 kvintalov. Za lupljenje so pokupili Briči nad 10.000 kvintalov. Okoli 2 do 3000 kvintalov češpelj je bilo prodanih za marmelado (tvrčka Arrigoni), ostale so bile prodane na razne kraje, v Trst za konsum in v Gorico, itd.

Cene niso bile za kmetovalce zadovoljive. Za izvoz so trgovci plačevali 30 stotink za kg, potem se je cena dvignila na 50 (v zadnjih dneh). Te češplje so morale biti z roko brane in z repki. Za lupljenje in za marmelado so šle češplje po 20 do 30 stotink. Najslabše so v splošnem odrezali tisti kmetovalci, ki so jih sami vozili na oddaljene trge n. pr. v Gorico, posebno če je bilo blago slabo (otolčeno) in brez repkov. Marsikateri voznik je imel le plačano voznino, češplje pa je moral dati zaštonj.

Za Pivko in Reško dolino, kjer imajo največ češpljevih dreves velja to, kar smo pisali v 23. št. Novega lista. Potrebna je moderna velika žganjarnica, v zvezi z moderno sušilnico, ki bi lahko delala tudi marmelado.

Kaj je pa z olupljenimi češpljami?

Letos so bili naši Briči zapeljani. Neki goriški trgovec je napravil pogodbo z nekaterimi lupilci po 6 lir za kg olupljenega in osušenega blaga in to za 600 kvintalov. Dotični lupilci so šli lupit v Jugoslavijo.

Drugi Briči, ki so slišali o sklenjeni pogodbi, so si mislili, da bo cena potem gotovo vsaj 6 lir za kg in ker so se dobile na Pivki in v Brkinih češplje zelo po ceni, so jih čela Brda kupovala v ogromnih množinah. Vsak dan jih je prišlo v Brda samo s tremi kamijoni po okoli 150 kvintalov. V celoti pa so Briči pokupili in olupili kakih 12.000 kvintalov češpelj, tako da računajo vse olupljene češplje na približno 1800 do 2.100 kvintalov. Nastopil je čas prodaje. Prve olupljene češplje so šle po 5 lir za kg (torej precej manj kot zgoraj pogojena cena 6 lir), potem je cena padla na 4 lire in še nižje.

Briči mislijo, da so trgovci krivi tako nizke cene. Celotne izgube pri olupljenih češpljah so gotovo deloma krivi trgovci, posebno tisti, ki so pri začetku obljubljali in se pogodili za ceno 6 lir. Krivda trgovcev tiči v tem, da se

niso dovolj informirali o potrebi in ponudbi blaga.

Pred tednom smo imeli pred očmi ponudbo iz Hamburga, ki se je glasila na 29 dolarjev za 100 kg olupljenih češpelj franko Hamburg. Ta cena bi odgovarjala 5.50 lir za kg franko Hamburg in to za čisto blago, brez zabojev. Če vpoštevamo, da mora odpošiljatelj plačati voznino, dati zaboje, katehrih nakladanje tudi precej stane, če vpoštevamo nadalje, da mora trgovec plačati najmanj 2% provizije, da se blago precej osuši in odcedi in da ima še druge stroške, potem vidimo, da tudi trgovec z olupljenimi češpljami ne more dosti zaslužiti.

Zgornja cena 29 dolarjev za 100 kg olupljenih češpelj je veljala v Hamburgu pred 14 dnevi, danes je cena nižja za poldrugi dolar, kakšna bo v bodoče, nam ni znano.

Smatrali smo za potrebno to omeniti in svetovati Bricem, da v bodoče ne špekulirajo preveč, temveč da gošpodarijo preudarno, ker od špekulacij so le redki postali bogati, mnogi pa so vse izgubili.

Ali si že sejal pšenico?

Ne odlašajte s sejanjem pšenice, ker sedaj je najugodnejši čas. Vsaj do konca oktobra naj bo pšenica posejana, ker drugače jo zima zaloti, še prav majhno in šibko ter jo vniči.

Shranjevanje pese in korenja v jamah.

Kdor je bil pri vojakih v Galiciji, v Rusiji ali je bil sploh v severnih delih Evrope, je videl, da hranijo, brez zimo v posebnih jamah peso, korenje in tudi krompir.

Tam ravnajo takole: Jame so navadno pol do enega metra globoke, približno meter široke in dolge po potrebi. Na dno jame razprostrejo nekoliko suhe slame in ravnotako, tudi ob robih. Potem vložijo peso, krompir ali korenje, pokrijejo zopet s suho slamo, potem pa vse pokrijejo z zemljo. Pri začetku, to je v jeseni, je plast zemlje tanka, ko pa začne zima, dotično plast okrepijo, tako, da je večkrat vrhu, sadeža tudi nad pol metra zemlje. Prvotno je plast zemlje tanka, da vloženi sadež še lahko diha; čez zimo je nadaljnje dihanje skoraj onemogočeno, ker je plast zemlje predebelja. Iz jame jemljejo sadež po potrebi skozi celo zimo.

Ali je pri nas primerno tako shranjevanje? V mrzljšem delu dežele si lahko kmetovalci tako pomagajo, če nimajo dovolj prostora v poslopju in če imajo pozno zoreče sadeže. Zgoden krompir in v toplejšem delu dežele bi začel poganjati klice, ker se bi v notranjosti jame razvila velika toplota, ki ne bi bila zravnanana z zunanjim mrazom. Če pa bi bila plast zemlje pretanka, bi lahko zgornja plast sadeža zmrznila.

Zato nima pri nas shranjevanje sadežev v zemskih jamah posebne važnosti, a kdor hoče poskusiti, naj poskusi prvo leto le z malo količino. Pazi pa naj, da bo spravil v jamo le suh, to je ne moker sadež.

Pozor! Pozor!

Korijera Kobarid-Tolmin-Gorica.

Od 15. oktobra naprej velja sledeči vojni red:

Odhod iz Kobarida ob 7.10

" " Tolmina ob 7.52

Prihod v Gorico ob 9.40

Odhod iz Gorice ob 16.00

MODNI SALON

Velika izbira jesenskih in zimskih klobukov, zadnjih novosti, po zmernih cenah.

Preoblikovanje in popravljanje pravila po naročilu.

Gorica, via Mazzini 6 (ex via Municipio)

Petra Mozetičeva

Izšel je

Vedež

splošni žepni koledar za leto 1930.

Nagrobne spomenike ima na kamnoseški mojster

ANTON GUŠTIN na Repentabru

Družinski spomenik z okvirjem in stebriči, visok 180 cm, L. 1.700.— drugi navadni od 320 — 700 lir. Izvršuje spomenike po naročilu in vsa kršna načrta.

Pozor na cene!

pri

S. LEVI

TRST via S. Lazzaro št. 9 - TRIESTE

Vedno novi dohodi po najugodnejših cenah.

Frštanji	od L. 1.80 naprej
Lawtenis v vseh barvah	po 2.40
črtan	po 2.70
Frštanj za srajce	od 3.30
Flanela težka	po 5.50
Volneno blago za obleke	od 5.50
Zamet za obleke	" 5.50
za moške hlače	" 7.—
Podvleke svilene	" 3.—
Blago za zimske suknje 140 c	" 12.—
Cajh za hlače	po 6.—
Blago za hlače	po 11.—
Moške nogavice	po 1.50

Ženske nogavice močne na prav in narobe. Veliki popusti na bombaževini (kotlonah) za srajce in za rluhe. Velika zaloga maj za otroke in otroških spodnjih hlač, nogavice, t. d.

Dobra krava.

Pri Novi Štifti v Savinjski dolini (Slovenija) je neka krava »Mira« v času od 9. septembra 1928. do 8. septembra 1929, torej v 365 dneh, dala 9772 kg mleka ali povprečno po 26.8 kg na dan. Pravijo, da je ta krava brezdvomno najboljša krava v celi Jugoslaviji.

Tudi pri nas se dobe dobre krave. V Skriljah na Vipavskem je tudi krava, ki daje 24 litrov mleka na dan. V splošnem pa so pri nas prav redke krave, ki bi dale tretjino mleka zgoraj imenovane »Mire«, večina naših krav daje komaj 5—6 litrov na dan. In zakaj? Ker ni zadostne odbire med kravami in plemenskimi biki in ker naši živinorejci premalo pazijo na red in snago ter krmo živali.

Kisanje zelene krme v Jamah.

Kisanje zelene krme postaja v napredni živinoreji vedno važnejše in na velikih posestvih imajo v ta namen posebno zidana poslopja, tako imenovane silose. Kdor ima priliko, naj si ogleda tak silos na Kmetijskem uradu v Gorici (via Trieste 43).

Naš mali živinorejec si seveda ne more omisliti dragih zidanih naprav, ker za to nima sredstev in se mu ne izplačajo, četudi bi dobil po ceni posojilo. Pač pa si lahko vsak živinorejec naredi pripravno jamo za okisanje krme. Za primer navedemo delo g. Petra Hladnika iz Rovt.

G. Hladnik spravlja v jame vso strnišnico (deteljo) in zadnjo otavo (vnuko). Jame napravljajo po 1 m globoke in zgoraj poldrugi meter široke, spodaj pa ožje, da se vsa krma bolj stlači. Ob straneh obloži jamo z deskami, za katere zatlači ilovico, da stlačena krma ne zgine ali spleni. Ko je jama polna in stlačena, jo pokrije s steljo in potem za ped na debelo še z zemljo.

Po treh mesecih, ko mraz odneha, začne g. Hladnik po malem odkrivati jamo in jemati iz nje potrebno krmo, ki je do tega časa že okisana. Živina se že drugi dan nanjo navadi in jo pozneje prav rada žre, najraje pomešana med rezanico. Molzni živini taka krma izborna tekne, kar se pozna na boljši molži. Prašičem je pa taka klaja posebno všeč.

V jami pa lahko okisamo tudi drugo krmo in ne samo detelje in otave. Tudi sveže listje z dreves — tako imenovani frödelj — lahko okisamo. V jamo lahko pomešamo tudi repno in pesino zelje, zeleno koruzo s pičnik itd. Če tudi je za letos že pozno, bi marsikomu še vedno kazalo, da začne s kisanjem krme.

Cene živil v Trstu.

Na ukaz tržaškega občinskega načelnika so od 15. oktobra dalje veljavne v razprodaji na drobno naslednje cene: Riž II. vrste L 1.60, I. vrste 1.80; kava Rio navadna 21.50, Santos 25.20; sveže maslo 17.90. Cene mesu so znižane za 40 stotink pri kilogramu, in sicer: Spretnji del I. vrste L 7.30 kg, II. vrste 6.50, III. vrste 6.10; zadnji del I. vrste 8.30, II. vrste 7.50, III. vrste 6.10; zadnji del brez kosti I. vrste L 12.50, II. vrste 11.70 in III. vrste 9.90.

Nove postave.

O POSESTI.

Kdor ima neko stvar v svojem varstvu in v svoji moči ali kdor uživa neko pravico, ta je v posesti dotične stvari oziroma pravice. Posest lahko izvršuje posestnik sam ali pa kdo drugi v njegovem imenu.

Posest je zakonita, če je vzdržna, nemotena, javna, nedvoumna in če smatra posestnik stvar za svojo lastnino.

Predpostavlja se, dokler se ne dokaže nasprotno, da poseduje posestnik stvar kot svojo in kot lastnino.

Zgolj dopuščeni in čini strpnosti ne morejo biti podlaga posesti; istotako ni mogoče osnovati posesti z nasilnimi in skrivnimi čini. Ni mogoče posedovati stvari, pri katerih je lastnina izključena. Če dokaže sedanji posestnik, da je posedoval neko stvar že davno prej, se predpostavlja, da jo je posedoval tudi ves čas.

Obramba posesti.

Kdor ima več ko eno leto nepremičnino v posesti, ali pa stvarno pravico (n. pr. služnost, pravico do uživanja

itd.) ali pa več premoženja, ki tvorijo enoto, zamore tekom leta, ko je bil moten v svoji posesti, zahtevati pri okrajni sodnici, da se mu prizna posest.

Istotako sme posestnik tekom enega leta, ko je bil s silo ali pa z zviščo oropan posesti na premoženju ali nepremičnini, zahtevati od okrajne sodnice, da mu vrne izgubljeno posest. Te posestne tožbe se vršijo zelo hitro. S posestno tožbo je mogoče seveda nastopiti proti vsakomur, ki moti posestnika v njegovi posesti ali ki je posestnika oropal posesti, torej s posestno tožbo je mogoče nastopiti tudi proti lastniku predmeta, ki je v posestnem sporu. Ravno radi tega, ker je okrajni sodnik po zakonu obvezan posestne spore in posestne tožbe hitro reševati, so posestne tožbe važne in zato morajo posestniki prositi, da ne zamudijo enoletnega roka, ko je prišlo do motenja posesti, oziroma do tega, da je bil posestnik oropan posesti.

Nevarna dela.

Kdor se opravičeno boji, da bi nastala zaradi gradnje kakšne naprave

Po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti je preminul v nedeljo dne 13. oktobra ob 9.30 uri zvečer naš preljubljeni mož, brat, stric in svak

Anton Malnig, hotelir,

žalostno vest naznanjajo zalujoča žena Ana, sestre Marija, vd. Gattolin (odsotna), Eliza vd. Trobits, Katarina, por. Mungherli, Josipina, por. Avierinos (odsotna), brata Franjo in Mihael, vsi vnuki, svaki in sorodniki.

Pogreb se je vršil v torek, 15. t. m. ob 3. popoldne.

Gorica, dne 15. oktobra 1929.

Brez posebnega naznanila.

Kmetovalci zapomnite si:

Kakor je potrebno zavarovati hišo pred ognjem, tako je tudi potrebno zavarovati vsako jesen drevje, pred pedicem. To storite najcenejše in najboljše z lepilnim pasom

„FIX-FERTIG“

katerega prodaja in razpošilja po pošti tvrdka

„Vinoagraria“ v Gorici

po 9 L škatla, ki zadostuje za 15 - 30 dreves.

Tvrška

DAVIDE CAVALIERO

Trst - Corso Garibaldi 5 - Tel. 79-32

Največja zaloga napravljenih oblek, površnikov, dežnih plaščev, Trenchcoats, lahkih in težkih sukenj, otroških oblek, kamelinih podvlekov, črtanih hlač.

Sukno na meter iz domačih in inozemskih tovarnen.

LASTNA KROJAČNICA.

Govorimo slovenski — Cene nizke.

na njegovem ali na zemljišču drugih, škoda za njegovo nepremičnino, za stvarno pravico ali kakšen drugi predmet, lahko obvesti okrajnega sodnika (pretorja) o gradnji dotične naprave. Pogoj je, da delo še ni dovršeno in da ni še preteklo eno leto, odkar se je pričelo. Okrajni sodnik lahko prepove nadaljevanje gradnje ali pa lahko tudi dovoli, da se delo nadaljuje, ko se je prej prepričal o dejanskem stanju. Razume se, da mora stranka plačati primerno odškodnino, če se je sodnijsko ugotovilo, da ni bilo prav nobene nevarnosti pri gradnji. Istotako mora stranka, ki je zgradila omenjeno napravo, plačati odškodnino stranki, ki se je pritožila proti gradnji, ko je sodnija končno gradnjo prepovedala.

Kdor se opravičeno boji, da preti njegovi nepremičnini ali drugi njegovi lastnini nevarnost zaradi katerikoli sibi od stavbe, drevesa ali drugega predmeta, lahko obvesti o tem pristojno okrajno sodnijo. Sodnija odredi na to vse, kar je potrebno, da se nevarnost odstrani in lahko prisili tudi lastnika dotične stavbe itd., da položi primerno kavcijo v kritje morebitne škode.

Pristojnost sodišča.

V vseh zgornjih omenjenih slučajih je pristojna okrajna sodnija, v katere okolici leži nepremičnina ali v katere okolici je prišlo do motenja posesti na nepremičninah. Če pa leži nepremičnina v okolici več okrajnih sodnij, je pristojno okrajno sodišče, v katerega okolici leži del zemljišča, od katerega je treba plačati največ državnega davka ali pa dotična okrajna sodnija, v katere okolici leži katerikolisibodi del zemljišča in v katere okolici ena izmed strank stalno biva.

Samski davek in delavci.

Zakon o samskem davku predpisuje, da morajo delodajalci plačati samski davek za delavce-samce in da morajo vsako leto dne 31. januarja in 31. julija predložiti davkarji tozadevne sezname delavcev od 25. do 65. leta in jih izpolniti v vzorcih, ki jih dobijo zastoj pri davkarji. Delodajalci niso dolžni prijaviti davkarji delavca, ki je delal pri njih samo od 1. januarja do 31. julija.

Iz tega sledi, da delavcem ni treba izpolnjevati prijave samskega davka, če nimajo razven delavske plače še drugih dohodkov. Če jih imajo, morajo prijaviti samo te dohodke, da se jim za te dohodke odmeri dodatni samski davek. Dogaja se namreč, da izpolnijo prijave za samski davek delavci in delodajalci. Delavci morajo zato večkrat plačati dvojni samski davek, če ne zasledi davkarja sama tega pogrška. Če sprejme delodajalec delavca na delo med letom, mora dne 31. januarja ali 31. julija izpolniti zanj prijavo za samski davek. Če je ta delavec bil prej že vpisan v seznam davkoplačevalcev za samski davek na podlagi svoje lastne prijave, mora napraviti prošnjo na davkarjo, da ga izbrišejo iz tega seznama.

Zobni zdravnik
dr. Robert Hlavaty
sprejema
od 9. do 13. in od 16. do 19. ure
v TRSTU
via S. Lazzaro št. 23-11.
Ob sredah in sobotah ordinira
v POSTOJNI

Darovi za birmo

izredno nizke cene,
velika izbira samo v

ZLATARNI F. BUDA
TRST - Corso Garibaldi 35

RUDOLF JURMAN
GORICA
VIA DIETRO IL CASTELLO N.ro 23
Tovarna orgel.

Izdeluje nove orgle ter izvršuje točno in natančno vsakovrstna popravila po najbolj ugodnih cenah. Izdeluje po naročilu nove igralnike in sapnice.

„Al buon mercato“

TRST - Via Arcata 16 - TRST
Velika zaloga moških in deških oblek. - Štajerske jope z navadnim in kožuvinastim ovratnikom. Suknje, površniki, delavske obleke, posamezne hlače in jopiči.
Govorimo slovenski. Cene zelo ugodne.

Jesen in zima.

Enkrat poskusite obleči se v skladiščih gotovih oblek za gospode

„ALLE GRANDI FABBRICHE“

TRST - CORSO GARIBALDI ŠT. 10 - TELEF. 79-35 - TRIESTE

in gotovo boste zadovoljni!

V zalogi dobite bogato izbero

lahkih površnikov

težjih površnikov

Trench-Coats

jopičev in hlač

za moške, fante in otroke,

Za naročila po meri služi lastna krojačnica z raznim blagom in suknom.

Dovršena izdelava in NAJUGODNEJŠE CENE!

Ortopedični zavod A. ZECCHI

Turin - via Roma 31, I. nadstr.

Aparat Zecchi
zabranjuje napredovanje

KILE

Srčna zahvala dveh zakoncev iz Beneškega.

Gospa Salute in gospod Josip d'Alpaos, bivajoča v Garna d'Alpago, pokr. Belluno, nam nam pošljata svoji fotografiji s pooblastilom, da lahko objavimo njuno zahvalo za blagodejno zdravstveno stanje, ki sta ga dosegla s posebnim aparatom ZECCHI, katerega lahko poskušajo prizadete osebe - moški ženske, otroci - pri priznanem ortopedu v naslednjih dneh v sledečih krajih:

GORICA: četrtek 24. oktobra v hotelu „Angelo d'oro“. Pontebba: petek 25. oktobra v hotelu „Pontebba“. Čedad: sobota 26. okt. v hotelu „Città di Trieste“. Kobarid: nedelja 27. okt. v hotelu „Devetak“. Bovec: ponedeljek 28. okt. pri Ostanu. Trbiž: torek 29. oktobra v hotelu „Centrale“. Idrija: sredo 30. oktobra v hotelu „Didič“. Cerklje: četrtek 31. oktobra v hotelu „Monte Poresen“. Sv. Lucija pri Tolminu: petek 1. novembra pri Mikuž-u.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 220: Kokoši druga drugo skubijo na vratu in od zadaj ter žrejo perje. Drugače kokoši dobro nesejo, a so grde. Kaj naj napravim, da se ne bodo skubile?

Odgovor: Pravega vzroka še ne poznamo, a zdi se, da tiči v neprimerni kokošji krmni, posebno če so kokoši zaprte ali če si kokoši pozimi same ne morejo nabrati dovolj črvov. Zato svetujemo mešanje ribje ali mesne moke med krmo, in sicer 5 gramov (nevrhana čajna žlička) na glavo.

Vprašanje št. 221: Rad bi se preselil v Albanijo. Kakšne so tam delovne razmere in ali je potreben potni list?

Odgovor: Potni list je potreben za vsako inozemsko državo, torej tudi za Albanijo. Kakšne pa so tam delovne razmere, nam ni točno znano, v kolikor pa smo informirani, privražajo tam delujoče tvrdke lastno delavstvo za izvršitev naprav (cest, mostov itd.).

Vprašanje št. 222: Ali je kako zdravilo proti pešanju vida in kje se dobi? Let imam 30.

Odgovor: Kot moremo razvideti, potrebujete naočnikov, ki bi vam pomagali, da bi se tako ne utrudili pri delu z očmi. Zatorej se obrnite do zdravnika, ki vam bo predpisal potrebno očala.

Vprašanje št. 223: Katera serija beneških obligacij bo izžrebana drugo leto?

Odgovor: Še ni nič določenega.

Vprašanje št. 224: Kako se spozna pri bolniku jetika?

Odgovor: Spoznati že razvito jetiko je prav lahko. Vsakdo ve, da je več mesecev trajajoč kašelj sumljiv. Jetični bolnik vpada dan za dnem, pešajo mu moči, trpinči ga popoldanska vročina, ponoči se rad poti, nima teka itd. Začetek jetike pa je težko določiti in to dožene le zdravnik.

Vprašanje št. 225: Kaj naj napravi bolnik, kateremu se sapa zapira? Kako naj se ravna?

Odgovor: Sapa se lahko zapira iz različnih vzrokov. Včasih je krivo srce, največkrat pa so kriva pljuča. Tudi v tem slučaju more le zdravnik rešiti vprašanje in dati potrebna navodila. V splošnem se mora tak človek izogibati pretežkih del, naj živi veliko na prostem; ob napadu naj bo miren in naj skuša globoko vdihovati, v postelji naj ima glavo in zgornji del trupla zelo visoko.

Vprašanje št. 226: Kakšna bolezen je »idiosinkrasia«?

Odgovor: Idiosinkrasia je lastnost gotovih ljudi, da je njih telo preobčutljivo in ne more prenesti nekaterih zdravil, kot so jod, živo srebro, antipirin, arzen, veronal itd.; tudi ne prenesejo nekaterih jedi, kot so raki, borovnice itd. Pri takih ljudeh se pojavijo najrazličnejša motenja, dobe vročino, koža hitro pordeči in kmalu pobledi, človek dobi srbež. Vsi ti znaki kmalu izginejo in stvar ni nevarna, razen v prav redkih slučajih.

Vprašanje št. 227: Kakšna bolezen je »morska bolezen«?

Odgovor: »Morska bolezen« se pojavi pri tistih, ki potujejo navadno prvič po morju. Znaki so včasih malenkostni, včasih pa prav resni. Stopnjujejo se od navadnega glavobola, tiščanja v želodec do hudih napadov bljuvanja, pri katerem bolnik izredno trpi; poloti se ga tudi omotica in celo nezavest. Redko se zgodi, da bi kdo pri takem napadu umrl.

Vprašanje št. 228: Imam vinograd po suši prizadet. S čim, kako in kdaj ga moram pognojiti, da ga izboljšam?

Odgovor: Vinograd sedaj v jeseni okoplajte in dobro pognojite s hlevskim gnojem ali z

umetnimi gnojili (na 100 m² vzemite 6 kg Thomasove žindre ali superfosfata, 2 kg kalijeve soli in 1 kg žveplenokislega amonijaka), tako da bodo trte takoj spomladi bujno rastle in prišle k moči, preden bi jih morebitna suša zopet stisnila. Okopan pa mora biti vinograd že v jeseni, da bodo šle v zimskem času vse padavine v zemljo ter ne bodo odtekale drugam.

Vprašanje št. 229: V 20 let staro orehovo omaro so se mi zaredili črvi, o katerih pričajo luknjice in kupčki prahu. Kako uničim črvičke?

Odgovor: Vtaknite tanko žico v luknjo in potiskajte jo tako globoko, kolikor gre. Mogoče boste z žico prebodli ali umorili črva. Nato nalijte v luknjico bencina ter jo zamašite z voskom ali kitom, ki ne bo pustil zraku do črvička in črviček bo radi tega moral crkniti.

Vprašanje št. 230: Poginila je breja krava in živinozdravnik je ugotovil vranični prisad in ukazal seveda kravo zakopati. Ali je mogoče doseči za tak pogin radi kužne bolezni kako podporo in od koga?

Odgovor: Ne vemo, kam naj bi se prizadeji obrnil, ker podporo v takih slučajih ne predvideva noben zakon. Iz tega slučaja lahko razvidite, kako so potrebne med našimi kmetovalci vzajemne zavarovalnice za govejo živino.

TOLMIN

Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik
dr. P. Ugo Netzbandt

Izvežban na klinikah na Dunaju in v Monakovem
(na Bavarskem)

sprejema

v Tolminu vsako soboto in nedeljo
(pri drju Bussiju),

V Gorici druge dneve v tednu (via Dante 10)

ZDRAVNIK

Dr. Gresic Adalberto
sin po domače mladi

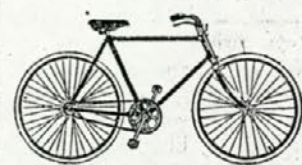
sprejema vedno v svojem
ambulatoriju

v GORICI,
na Travniku (Piazzetta Vittoria) št. 14/1.
nad lekarno Cristofoletti.

Josip Kerševani, Gorica

Piazza Cavour šte. 9

Zaloga šivalnih strojev, dvokoles, gramofonov, samokresov, pušk in vseh nadomestnih delov imenovanih predmetov.

Mehanična delavnica
Gorica - Piazza Cavour šte. 5

Bencin „Lampo“

Telefon št. 415. — — — Brzojavke: KERSEVANI, GORIZIA. CICLI E MACCHINE

Tvrdba Teod. Hribar - Gorica

CORSO G. VERDI št. 32

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik dolgov, katere napravi moj sin Emilio Armando Komel.

Bilje, dne 10. oktobra 1929.

Alojzij Komel.

**NASMEH
VESELJE
ZDRAVJE**

Kadar so vaša čreva in vaš želodec res čisti in urejeni, tedaj le težko obolite. Za očiščenje želodca in črev je še najboljši čistilni čokoladni bonbon ARRIBA.

Je to odvajalno sredstvo, ki učinkuje z vso gotovostjo pri starih in mladih. ARRIBA prinese v hišo nasmeh, veselje in zdravje.

L. 0-50
komad

CARRIBA

CISTILNI ČOKOLADNI BONBON

Valuta — tuji denar.

Dne 16. oktobra si dal ali dobil za:

1 dolar	19.10	19.10	19.10	19.10
1 angl. funt	92.95	92.95	92.95	92.95
100 dinarjev	33.72	33.72	33.72	33.72
100 šilingov (avstr.)	268.75	268.75	268.75	268.75
100 čeških kron	56.56	56.56	56.56	56.56
100 nemških mark	455.75	455.75	455.75	455.75
100 švic. frankov	369.25	369.25	369.25	369.25
100 franc. frankov	75.—	75.—	75.—	75.—
100 belg. frankov	266.25	266.25	266.25	266.25

Beneške obveznice 71.50; Obveznice »Consolidato« 78.20.

Loterijske številke

od 12. oktobra 1929

Bari	80	51	21	27	65
Florenca	36	24	3	34	73
Milan	40	90	13	77	74
Neapelj	46	67	72	62	34
Palermo	29	18	14	85	69
Rim	80	12	76	37	40
Turin	47	51	14	79	82
Benetke	26	51	38	56	12

Semnji v prihodnjem tednu.

Nedelja 20. oktobra: Bazovica, Vipava, Sv. Anton pri Koprju, Livade.
 Ponedeljek 21. okt.: Kojško, Motovun, Koper, Čerkno.
 Torek 22. okt.: Sezana, Tinjan pri Pazinu.
 Četrtek 24. okt.: Boljunec.
 Petek 25. okt.: Kanfanar.
 Sobota 26. okt.: Divača, Gradišče ob Soči, Motovun.

Zemljišče na prodaj. Proda se na Misrenski cesti v Gorici zemljišče, uporabno za stajbe. Cena ugodna. Pojasnila daje dr. Stojan Brajša, odvetnik v Gorici, via Carducci 4.

Iščem krojaškega vajenca poštenih, staršev. Ivan Šulin, Bovec 320.

Mlekarne! Proda se iz proste roke mlekarско orodje (hladilnik, bazeni, tehtnica za mleko, stiskalnica za sir, razni vozovi, aparati za mleko in druge mlekarске potrebnosti) ter večje število transportnih vrčev, vse še v popolnoma dobrem stanju. Možina Alojzij, Cesta — Sv. Križ pri Ajdovščini.

21. oktobra bo ob 9. uri na preturi v Gorici dražba posestva, hiše št. 4 Zalošče (Dornberg). Posestvo ima hišo s hlevom, prodajalno, vrtom, njivami, travniki in vinogradi.

Žensko brez otrok, pridno in pošteno, išče družina za v vilo. Prednost imajo vdove ali starejše neporočene. Pisati ali oglašiti se takoj na: Caffè Milano, Tržič (Monfalcone).

Nagrobni kamni

Radi bližajočega se dneva vernih duš velikanska izbira različnih kamnov. — Priporočila se

Trampus Josip,

zaloga in delavnica marmorja in kamnov Gorica, via Camposanto 43

Odgovorni urednik: dr. Engelbert Besednjak.
 Tiskalca Katoliška tiskarna v Gorici.
 Riva Piazzutta št. 18.

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 liro. Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtem ovitku, na katerem je navedeno geslo.

V NAJEM SE ODDA s 1. novembrom večja trgovina z mešanim blagom na zelo prometnem kraju Slovenije z zalogo ali brez iste. Za slučaj sprejema zaloge so pogoji povoljni. Trgovina se nahaja na glavnem križišču cest, kolodvor in državna cesta. Najemnina po dogovoru. Za pojasnila se obrniti na: Postojna 256.

Tropinovec pristni dobite vedno v vsaki množini pri »Zadružni žganjekuhii« v Dornbergu.

Pohišstvo nudi širom naše dežele znana industrija pohištva Stefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Domača vina, namizna in sortirana, od daja po ugodnih cenah. Kmetijsko društvo v Vipavi (Vipacco). Podružnica v Idriji.

Upravo hiš v mestu in okolici sprejme po ugodnih pogojih uprava hiš J. Čehovin, Trst, Ventisettebre 65; Tel. 83—34.

Kupujem prage, bukove, hrastove in dobove, izgotovljene; pa tudi sam prevzamem sekanje. Naslov pove uprava.

Brivec Andrej Rojic v Gorici, se je preselil v via Arcivescovado, vogel via Stretta. Se priporoča.

Krojna šola, šola za šivanje, vezenje, za izdelovanje klobukov in za umetne cvetlice se bo otvorila 27. septembra v Trstu, via Lavatoio št. 5/I. — Donda.

Starejša ženska, večša vseh hišnih in vsaj deloma kmetijskih opravil, se išče za stalno službo k starima zakoncema na deželo (Ronchi). Ponudbe na odvetnika dr. Josipa Ferfoljo, Trst, via Fabio Filzi 17.

Smilajod zdravi naduho, poapnenje žil, odpravlja težko dihanje, kašelj in čisti kri. Priporočljivo predvsem za nad 50 let stare ljudi. Prodaja lekarna Castellanovich, lastnik F. Boffalio, Trst, via C. Belli, vogel via dell'Istria 7. Pazite na novi naslov!

Praktikanta iz poštene rodbine, zmožnega slovenskega, italijanskega, po možnosti tudi nemškega jezika, išče velika trgovina z mešanim blagom na deželi. Takojšen nastop. Ponudbe na podupravo v Trstu.

Iščem sedlarskega vajenca in kupim več kvintalov ovčje volne, oprane ali neoprane. Cena po dogovoru. Andrej Seles, Prem 60.

Posestvo na prodaj! Enanadstropna hiša z dvema vrtoma, 2 njivi, senožet in gozd. Cena ugodna. Pojasnila daje Božič Božidar, pek, Sv. Lucija pri Tolminu.

Med kupim, v zameno dam posnemalnik. — Just Ušaj.

Gospodarska zadruga Rihenberk je otvorila zalogo-pristnega rihenberškega vina.

Krone, srebro in zlato, kakor tudi staro zlato kupujem vedno po najvišjih cenah. Vsa popravila kar najhitreje. — Birmska, poročna in krstna darila. — Moderna zlatarna, Corso Verdi št. 13 (Gorica, nasproti novemu Zelenjadnemu trgu).

Tapetarska delavnica in zaloga pohištva se je preselila s Solkanske ceste v Gorico, via Stretta 12. Sprejema vsako tapetarsko delo tudi na dom. Leopold Brumat.

Harmonij za cerkev, salon, ali za koncert, svetel hrast, 12 registrov, klaviatura 5 oktav, 3 vrste pevajočih jezikov, po jako nizki ceni na prodaj. Na ogled pri tvrdki Jurij Benz, tovarna za izdelovanje piščalk, via Seminario št. 20.

Železnino, kovine in hišne potrebnosti, posebno za deželo, kupite po ugodnih cenah pri Rodolfo Fonti, Trst, Commerciale 3.

Stružni stol (torno) skoraj nov, prodam. Alojzij Zerjal, mizar, Solkan.

Oglase za vse italijanske, jugoslovanske, avstrijske in druge inozemske liste sprejema oglasni zavod G. Čehovin, Trst, Ventisettebre 65, Tel. 83—34. Nabira tudi oglase za »Novi liste« in »Istarski liste«.

15-leten fant, zdrav in krepak, bi se rad izučil za elektrotehnika. Naslov pove uprava.

Kmetovalci! Menična posojila daje banka. Pojasnila daje G. Weiss, Gorica, via Bazzellini 20.

Ivan Kacin, Gorica, P. Tommaseo 29 (Placuta), tovarna orgel, harmonijev in glasovirjev, je najstarejša in najzanesljivejša tovarna. Ker so padle cene kositru (cinu), izdelujem nove orgle po 2500 lir od registra. Plača se po kolavdaciji, tudi na obroke.

Službe išče 22-letno dekle, ki je končalo 4 meščanske in trgovsko šolo. Najraje gre kot vzgojiteljica k dobri družini v mestu ali okolici. Ponudbe na upravo.

Pošteno dekle, zmožno gospodinjstva in kuhanja, išče mesta, da bi se izpopolnila v kuhanju. Ponudbe na upravo.

Trgovski pomočnik z večletno prakso, vešč jezikov, išče službe kjerkoli. Pišite upravi.

Šofer mehanik, išče službe kjerkoli. Naslov pri upravi.

Tržačanka, izobražena, želi v svrhuženitve spoznati zdravega, dostojnega gospoda. Ponudbe pod »29-letna« na tržaško podupravo.

Bencinmotor Bernhardt 1 HP, parni motor Hofmeister za kamnolome, mlinc, prodaja Righetti, Barcola — Bovedo 368.

Rabim poštenega in pridnega učenca za čevljarstvo obrt. Jožef Tavčar, Lokev 32, p. Divača.

Brivski pomočnik za ženske in moške, dobro vešč v onduliranju, dobi stalno mesto pri Kosu Antonu, Idrija. Plača po dogovoru.

Šivilja v Gorici se priporoča. Izdeluje solidno in poceni. Naslov pri upravi.

Vsem ljubiteljem prekrasnega zimskega cvetja naznanjam, da so mi dospele iz Holandije čebule in gomolji od hijacint, tulipanov, cesarskih kron, frezij, anemon in narcizov. — Zahtevajte cenik! — Just Ušaj (Vinoagraria) Gorica.

Pse čiste ovčje pasme, mlade in odrasle, ter motor »Frera« 3½ HP prodaja Pahor Milko, trgovec, Dornberg.